

Notulen concept

Buitengewone vergadering van Provinciale Staten van Noord-Holland

5

Datum	:	27 maart 2019
Voorzitter	:	dhr. A.Th.H. van Dijk
Griffier	:	mw. K. Bolt
Contactpersoon griffie	:	mw. V. Mulder - statengriffie@noord-holland.nl

Aanwezig: Mw. R. Alberts (SP), mw. W. van Andel (CDA), dhr. E. Annaert (VVD), dhr. W. Bakker (D66), mw. C. Boelhouwer (SP), dhr. T.M. Buijtendorp (D66), mw. S.S. Doevendans (PvdA), mw. M. van Duijn (PvdA), dhr. H.J. de Graaf (CDA), mw. J.M.E. de Groot (SP), dhr. F. de Groot (D66), dhr. J. Haijen (SP), dhr. D.G. Heijnen (CDA), dhr. A. Hietbrink (GL), mw. A.A.J. Jellema (PvdA), mw. J.F.L. Kaamer van Hoegee (VVD), dhr. P.J. de Kam (CDA), mw. P.E. Kirch-Voors (VVD), mw. S. Klaassen (D66), dhr. M.C.A. Klein (CU-SGP), mw. R.P.M. Kocken (GL), mw. W. Koning-Hoeve (CDA), dhr. F. Kramer (GL), dhr. J. Kramer (VVD), mw. F.M. Lagerveld (VVD), mw. A. van Langen-Visbeek (VVD), dhr. J.H. Leever (ONH), dhr. A.E. van Liere (PvdD), mw. O.A.C. de Meij (50PLUS), dhr. N. Papineau Salm (PvdA), mw. Z. Pels (GL), mw. E.A.S. Rommel (VVD), mw. C.W.M. van Rooij (PvdA), dhr. D.J. van der Sluijs (PVV), mw. A.J.C.E. Strens (D66), dhr. H.W. Struben (D66), dhr. A.E. Tijssens (D66), dhr. M. Tromp (VVD), dhr. X.J. den Uyl (PvdA), mw. L.D. Vermaas (PvdD), dhr. L.Hj. Voskuil (PvdA), mw. C. Weemhoff (D66), dhr. M.R.F. Wieseahn (VVD), dhr. A.J.C. de Wit (VVD), dhr. Z. Yurdakul (D66), mw. I. Zaal (D66), dhr. F.A.S. Zoon (PvdD)

20

Afwezig: mw. I.A. Bezaan (PVV), dhr. J.M. Bruggeman (SP), dhr. M. Deen (PVV), dhr. J.J.A.M. van Hooff (PVV), dhr. N. Kaptheijns (PVV), dhr. M.S. Ludriks (PVV), dhr. W. Hoogervorst (SP)

Agenda

Paginanummer

25

1.	Opening	02
2.	Geloofsbrievenonderzoek leden nieuwe Statenperiode 2019-2023	02
3.	Afscheid van leden van Provinciale Staten	03
4.	Sluiting	30

30

35

1. Opening en mededelingen

De **VOORZITTER**: Dames en heren. Ik open deze buitengewone vergadering en heet iedereen van harte welkom. Ook een warm welkom aan familie en vrienden op de publieke tribune. Ik verzoek
40 u uw mobiele telefoons tijdens deze vergadering op stil te zetten. Ik kan u nog net zien door de bloemenpracht. U hebt een bosje bloemen van de PvdA ontvangen, een pen met inscriptie van de Statengriffie en een bosje tulpen en straks bij de borrel biedt de VVD nog een bosje tulpen aan de Statenleden aan. Dus u gaat ruim in de bloemen naar huis, tulpen waren het, toch? Ja. Het is wel een idee om met een aantal Statenleden, dat heb ik net besproken, om per fractie per
45 Statenvergadering een bosje bloemen te organiseren, want het ziet er echt fleurig uit. Ik deel u mede dat bericht van verhindering is ontvangen van de volgende leden: mevrouw Bezaan (PVV), de heer Deen (PVV), de heer Van Hooff (PVV), de heer Kaptheijns (PVV), de heer Ludriks (PVV) en de heer Hoogervorst (SP). Mevrouw Vermaas (PvdD) zal wat later arriveren. Zo meteen geef ik eerst het woord aan de voorzitter van de Onderzoekscommissie Geloofsbrieven, die de Staten
50 adviseert over de toelaatbaarheid van de nieuw gekozen leden. Vervolgens heb ik de eer de vertrekkende Statenleden toe te spreken. Hierna zal de heer Struben op verzoek van het presidium de gedeputeerden toespreken. Vervolgens krijgt een aantal Statenleden de gelegenheid kort te spreken. Tot slot aan het einde van deze bijeenkomst zal ik een aantal van u een onderscheiding op mogen spelden of de bronzen penning van de provincie mogen uitreiken.
55 Na de vergadering kunt u onder het genot van een drankje toosten op de afgelopen Statenperiode.

2. Geloofsbrievenonderzoek leden nieuwe Statenperiode 2019-2023

60 De **VOORZITTER**: Conform artikel 10, lid 1 van het Reglement van Orde van Provinciale Staten en commissies hebben PS in hun vergadering van 4 maart 2019 een Onderzoekscommissie Geloofsbrieven ingesteld. Deze commissie is ingesteld om de geloofsbrieven, de daarop betrekking hebbende stukken van de te benoemen leden en de processen-verbaal van de stembureaus te onderzoeken. Het Reglement van Orde geeft een minimum van drie leden aan om
65 het onderzoek geloofsbrieven te doen. In verband met de omvang van het aantal te onderzoeken geloofsbrieven van Statenleden heeft het presidium ervoor gekozen om zes Statenleden dit onderzoek te laten uitvoeren. Ik heb de samenstelling van de Onderzoekscommissie zo breed mogelijk over het gehele politieke spectrum gerealiseerd. In de Onderzoekscommissie Geloofsbrieven hebben zitting mevrouw Alberts (SP), mevrouw Kocken (GL), mevrouw Rommel
70 (VVD), mevrouw Strens (D66), de heer Voskuil (PvdA) en de heer Zoon (PvdD). Deze commissie heeft vanmiddag haar werk verricht. Ik geef nu het woord aan de voorzitter van de Onderzoekscommissie Geloofsbrieven, mevrouw Kocken, om verslag te doen van de bevindingen van de commissie.

75 Mevrouw **KOCKEN** (GL): Voorzitter. Ter voldoening aan de opdracht van het presidium hebben wij de geloofsbrieven en de daarbij behorende bescheiden onderzocht die 55 benoemd verklaarde leden aan uw vergadering hebben voorgelegd. Dat onderzoek heeft aangetoond dat blijkens het

80 proces-verbaal van de zitting van het centraal stembureau van 25 maart 2019 tot het vaststellen van de uitslag van de op 20 maart 2019 gehouden verkiezingen voor de leden van PS van Noord-Holland zijn benoemd verklaard de op de bijlage van het verslag vermelde 55 personen. Ten aanzien van deze 55 benoemd verklaarde leden is ons gebleken dat door eenieder van hen binnen de in de Kieswet gestelde termijn is overgelegd een geloofsbrief, de verklaring betreffende openbare betrekkingen door hen bekleed en ten derde – tenzij zij op het tijdstip van de benoeming reeds lid van PS waren – een uittreksel uit het persoonsregister van hun gemeente
85 waaruit hun woonplaats, datum en plaats van geboorte alsmede het Nederlanderschap is gebleken. Voorts merkt de commissie op dat alle leden rechtmatig aanspraak kunnen maken op hun zetel. Bij een aantal van hen echter geeft een functie of betrekking de commissie aanleiding om alle benoemd verklaarde leden te wijzen op hun verantwoordelijkheid om zichzelf steeds de vraag te stellen of hun functie of betrekking mogelijk op enig moment kan conflicteren met
90 besluitvorming in PS. Tot slot is het de commissie gebleken dat alle benoemd verklaarden voldoen aan de vereisten voor het lidmaatschap van PS zoals neergelegd in artikel 10 van de Provinciewet en dat van enige strijd met artikel 13 van die wet geen sprake is, zodat naar ons oordeel aan alle voorschriften der wet is voldaan. Wij adviseren dan ook alle 55 benoemd verklaarden als lid van PS van Noord-Holland toe te laten.

95

De **VOORZITTER**: Ik stel vast dat de commissie aan PS adviseert te besluiten tot toelating van de nieuw benoemde leden. Verlangt iemand hierover het woord? Zo nee, dan is besloten de nieuw benoemde leden van PS toe te laten. Ik ontbind de Commissie van Onderzoek en dank de leden voor de verrichte werkzaamheden. De beëdiging van de nieuwe Statenleden zal morgenavond
100 plaatsvinden.

3. Afscheid van de leden van Provinciale Staten

105 De **VOORZITTER**: Dan is nu het moment aangebroken om stil te staan bij het afscheid van de vertrekkende Statenleden onder u. Hartelijk welkom allemaal bij deze bijzondere gelegenheid, het afscheid van bijna 40 – namelijk 37 – leden van PS. Afgelopen maandag had ik een bijeenkomst met de Kring van Commissarissen en Noord-Holland spant de kroon met 37 nieuwe leden. Na de verkiezingen van vorige week is het politieke speelveld veranderd. Voordat ik wat dieper zal ingaan op het vertrek van een aantal Statenleden, wil ik kort terugblikken op de
110 afgelopen Statenperiode 2015-2019. U hebt zich de afgelopen vier jaren en misschien ook wel in de jaren daarvoor, ingezet ten behoeve van onze mooie provincie Noord-Holland. Misschien denkt u op een dag als vandaag even terug aan de politieke onderwerpen waarmee u in die achterliggende jaren bezig bent geweest. En het zal u dan opvallen – zeker als u wat langer meeloopt – dat sommige vraagstukken door de tijd heen veranderen, maar ook dat er nieuwe
115 thema's op de politieke agenda belanden en dat kan soms best snel gaan. Neem Schiphol. De toekomst van onze nationale luchthaven en de afweging tussen economische groei en nadelen voor de leefomgeving, dat is toch bepaald geen nieuw onderwerp. Daar zijn we als provincie Noord-Holland al heel lang bij betrokken. Ondanks dat zijn verrassingen in dit dossier nooit uit te sluiten, getuige de recente aankoop door de Nederlandse Staat van een percentage aandelen Air
120 France/KLM, een onverwachte actie. Of neem het mobiliteitsdossier. De discussies over de

Duinpolderweg of over de A8-A9 strekken zich ook over een langere periode uit. Regionaal vervoer, natuur en ruimtelijke kwaliteit, daar zal de provincie Noord-Holland zich altijd mee bezig blijven houden. Terugkijkend zie je toch ook wel een bepaalde verandering in de scope van het provinciaal bestuur. Thema's waar we vroeger druk mee waren, trekken nu minder aandacht of zijn overgedragen aan andere overheden. Neem het sociale beleid of de jeugdzorg. Deze 125 beleidsterreinen zijn zoals u weet, sinds enkele jaren de verantwoordelijkheid geworden van gemeenten. Iets eerder speelde de discussie over wat nu het optimale takenpakket van provincies zou moeten zijn. Daarover werd geschreven in het bekende rapport van de commissie Lodders, een rapport dat zeker hier in Noord-Holland veel gezag heeft verworven. Daarbij kon altijd 130 worden aangetekend dat de provincie een zogeheten 'open huishouding' heeft, wat betekent dat provincies zelf mogen bepalen waarmee ze zich bezighouden, naast datgene natuurlijk wat op basis van de wet is opgedragen en behoudens dat wat uitdrukkelijk verboden is. Los daarvan hebben er altijd wezenlijke verschillen bestaan tussen provincies over de vraag waar die zich al dan niet mee bezighielden. Dat komt door de uiteenlopende positie van de provincie in de 135 maatschappij en die is bijvoorbeeld in Friesland of Limburg echt anders dan hier in de Randstad. Maar wie hier in Noord-Holland wat langer meeloopt en wie ook de blik naar de toekomst richt, ziet dat er binnen de provincie Noord-Holland zelf toch wel wat verschuivingen in ons takenpakket geweest zijn of wellicht nog aanstaande zijn. Bij de vorige Statenverkiezingen in 2015 was uit diverse provinciale verkiezingsprogramma's nog af te lezen dat de economische 140 crisis toen niet zo lang achter ons lag. Werkgelegenheid was toen een belangrijk thema. Nu is dat toch in de eerste plaats het zeer omvattende dossier rond Klimaat en Duurzame Energie. Dat dossier is echt iets van recente datum. Het is nu een onderwerp dat een belangrijke plek inneemt op de politieke agenda. Uit dat gegeven zullen consequenties voortvloeien die doorsijpelen op allerlei provinciale beleidsterreinen. Een ander vraagstuk van recente datum heeft betrekking op 145 gezondheid. Het blijkt een onderwerp te zijn dat inwoners van onze provincie erg bezighoudt. Dit bleek duidelijk uit onderzoek ten behoeve van onze Omgevingsvisie. Gezondheid is een belangrijke zorg van mensen. De afgelopen tijd is hier natuurlijk ook wel het een en ander om te doen geweest in het nieuws. Gezondheid is een voorbeeld van een nieuw onderwerp op de agenda van de provinciale politiek. Het is mogelijk dat het in enigerlei vorm ook zijn weg vindt in 150 een nieuw coalitieakkoord. Tegen die tijd is voor een aantal van u wel een formeel einde gekomen aan uw loopbaan hier aan de Dreef en zult u de provinciale politiek ongetwijfeld nog steeds met veel interesse volgen, maar dan vanuit de rol van betrokken buitenstaander. Goed, dames en heren, dan is het nu tijd voor de persoonlijke noten. U begrijpt dat deze maar voor een gering deel gebaseerd zijn op mijn eigen waarnemingen en indrukken. Ik ben ten slotte nog niet 155 zo lang commissaris, maar ik heb mijn oor goed te luisteren gelegd, onder andere bij mijn voorganger, Johan Remkes, dus maak uw borst maar nat. Een aantal van de vertrekkende Statenleden komt in aanmerking voor eremetaal. De bronzen penning van de provincie Noord-Holland is er voor Statenleden die twee of meer perioden hebben gediend. Een Koninklijke onderscheiding kan u worden toegekend als u twaalf jaar of langer functioneert als 160 volksvertegenwoordiger in het openbaar bestuur. Deze uitreikingen zullen plaatsvinden aan het einde van deze bijzondere vergadering. Ik zal nu eerst fractiegewijs stilstaan bij de vertrekkers. Ik begin met een Statenlid van de grootste fractie: Erik Annaert. Hij was vanaf 2011 Statenlid namens de VVD. Als fractievoorzitter was hij het boegbeeld van de grootste fractie van deze

165 Staten met elf leden. Als fractievoorzitter was hij ook lid van het presidium, eigenlijk het bestuur van PS. Erik was voorzitter van de vertrouwenscommissie die zoals u ziet, met succes op zoek ging naar een nieuwe commissaris van de Koning. Ook was hij voorzitter van de commissie die tweejaarlijks het functioneren van de voorzitter van PS evalueerde. Dat ga ik niet met je meemaken. Erik wordt beschouwd als een kundig voorzitter. Erik was ook lid en voorzitter van de P4-werkgroep bestuursmodel Randstedelijke Rekenkamer en vervolgens van de P4-
170 Adviescommissie voor de werving van een plaatsvervangend bestuurder voor de Randstedelijke Rekenkamer. Zijn maidenspeech hield hij in 2011 met als onderwerp: de partiële herziening Noord-Holland-Noord. Erik Annaert is een man met verschillende petten op. Hij is naast Statenlid gemeentesecretaris voor een Noord-Hollandse gemeente én raadslid in de gemeente Hollands Kroon, maar hij is hier altijd transparant over geweest. Een man met een rijke ervaring in het
175 openbaar bestuur. Ik zal jou straks de provinciale penning overhandigen. Vervolgens noem ik graag Petra Kirch-Voors. Zij was voor de VVD Statenlid vanaf 2007. Twaalf jaar dus en daarmee is zij een van de langstzittende Statenleden. In 2007 ging haar maidenspeech over de Waddenzee als werelderfgoed. Gedurende de afgelopen Statenperiode was zij lid van de commissie Mobiliteit & Financiën. Woordvoerder was zij op de gebieden: Verkeers- en Vervoersplan, vaarwegen, (H)OV
180 (Gooi), verkeersveiligheid, dynamisch verkeersmanagement, bouwen en infrastructuur en Ongestoord Logistieke Verbindingen. Petra hield zich in PS onder andere bezig met verkeer en water. Met name verkeer mocht zich in haar belangstelling verheugen, omdat mobiliteit in Amstelveen een belangrijke rol speelt in verband met de plannen voor de ondertunneling van de A9 en de omlegging van de provinciale weg N201. Namens PS was zij lid van het algemeen
185 bestuur Plassenschap Loosdrecht. Petra is al als volksvertegenwoordiger begonnen in het voorjaar van 1990 toen zij raadslid werd in Amstelveen. Mede daarom ontvangt Petra straks een Koninklijke Onderscheiding en een provinciale penning. Dan wend ik nu de steven naar Jerry Kramer. Jerry was Statenlid vanaf september 2013. Van 2013 – 2015 was hij lid van de commissie Zorg, Cultuur en Middelen. Zijn maidenspeech ging over het Provinciaal Inpassingsplan (PIP)
190 Windpark Westfrisia. Hij combineerde het Statenlidmaatschap enige tijd met een raadslidmaatschap in Zandvoort. Hij was lid van de commissie Ruimte & Wonen. We hebben Jerry leren kennen als nuchter en droog en verder als een zeer actief commissielid, dat graag het debat met de gedeputeerde en de commissie aanging en daarbij de gedeputeerde ook wel durfde uit te dagen. Onderwerpen die hem na aan het hart lagen, waren de woningbouwvragen in Noord-
195 Holland. Ook hield hij zich actief bezig met de vraag waar er zonnepanelen zouden kunnen komen in de provincie. Jerry wist een mooi contrast te bewerkstelligen tussen zijn verschijning bij vergaderingen en bij werkbezoeken, respectievelijk strak in pak tot meer casual en bijna incognito met petje. Hij ontvangt vandaag een Koninklijke onderscheiding. Femke Lagerveld was Statenlid vanaf 2015. Haar maidenspeech in 2016 ging over het Strategisch Beleidskader
200 Economie. Niet verwonderlijk was zij ook lid van de commissie Economie, Energie en Bestuur. Op veel gebieden was zij woordvoerder: arbeidsmarkt en onderwijs, kenniseconomie, duurzaamheid, toerisme, bestuur, (gemeentelijke) herindelingen, openbare orde en veiligheid. Zij is vanaf het begin bezig geweest met het verbeteren van het startupklimaat in de provincie, wat ertoe geleid heeft dat dit onderwerp een plaats heeft gekregen in de Economische Agenda van Noord-Holland.
205 Samen met de griffie organiseerde zij een werkbezoek met dit onderwerp als thema. Femke was initiatiefneemster van het beschikbaar stellen van informatie van PS als open data. In het

verlengde daarvan vroeg zij aandacht voor de vindbaarheid van informatie voor toeristen op de website van de provincie. De gevolgen van de Brexit zijn ongewis. Femke benadrukte vaak het belang van anticiperen op de Brexit en op het mogelijke banenverlies. Ze was tweede
210 vicevoorzitter van PS en voorzitter van de werkgeverscommissie van de Statengriffie. Van een andere orde maar eigenlijk veel belangrijker, ze heeft tijdens deze Statenperiode eerst een dochtertje en vervolgens een tweeling gekregen, twee jongetjes. Andrea van Langen was Statenlid vanaf februari 2016. In 2015 was zij al drie maanden Statenlid als tijdelijk vervanger. Blijkbaar beviel dat goed. Zij was tot haar huidige wethouderschap na de gemeenteraadsverkiezingen in
215 2018 een actief lid van de commissie NLWM. Met name over natuur en landbouw voerde ze het woord. Ze was actief lid van de werkgroep die in april 2018 het meerdaagse bezoek van de commissie NLWM over bodemdaling in het veengebied naar Greifswald in Duitsland organiseerde. Haar maidenspeech hield zij bij de besluiten die PS in 2016 namen inzake de implementatie van de wet Natuurbescherming in provinciale regelgeving en verordeningen. In juli 2017 kreeg zij een
220 motie aangenomen over een tegemoetkoming voor de preventie van wildschade. En dat haar belangstelling verder ging dan alleen provinciale thema's bleek uit het feit dat ze vorig jaar graag zitting nam in de commissie 100 jaar Vrouwenkiesrecht in Noord-Holland. Dan sta ik nu stil bij Hans van Straaten. Hans was Statenlid vanaf 2009. Door een verhuizing naar het Zuid-Hollandse Leiden heeft hij deze periode nét niet helemaal kunnen afmaken. Hij neemt wel vandaag afscheid, samen met de collega-Statenleden. In 2010 hield hij zijn maidenspeech over het middenbestuur. Hans was lid van de commissie Mobiliteit & Financiën en kenmerkend voor hem was zijn heldere
225 inbreng in de commissie: kort en bondig en terzake kundig. In de commissie Mobiliteit en Financiën was hij met name gericht op het onderdeel financiën. Hans was de afgelopen periode met veel plezier voorzitter van het COE, het Coördinatie Overleg Europa. In die rol legde hij
230 bezoeken af aan Brussel, overlegde hij met gedeputeerde Europa Cees Loggen en onderhield hij contact met de werkgroepen Europa van de andere Randstadprovincies. Hans gaat in Leiden van zijn pensioen genieten. Ik heb de eer hem een Koninklijke onderscheiding en een provinciale penning te overhandigen. Michael Tromp trad pas laat in de afgelopen periode toe tot PS, namelijk pas per 12 september 2018. Kort voor zijn aantreden als Statenlid trouwde hij. Formeel
235 gezien had hij natuurlijk geen recht op een bloemetje vanuit de Statengriffie, maar dat bloemetje kwam er toch. Hij was lid van de Statencommissie Natuur, Landbouw, Water en Milieu. Voor de VVD voerde hij het woord op milieu-onderwerpen. Zijn maidenspeech of debuutrede zo u wilt, hield hij op 14 januari 2019 bij het actualiteitendebat over een inderdaad zeer actueel onderwerp: de grafietregens door Harsco en Tata Steel in de IJmond. Marco Wieseahn. Met
240 ingang van 26 maart 2015 was Marco Wieseahn lid van PS. Hij was tevens vicefractievoorzitter van de VVD en lid van de commissie Economie, Energie en Bestuur. Woordvoerder was hij voor economie, detailhandel, recreatieschappen, herstructurering bedrijventerreinen, MKB-fonds en klimaat en cultuur. Zijn maidenspeech hield hij tijdens een besloten PS-vergadering over de RON-Hoogtij, het haven- en bedrijventerrein in Zaanstad. Het is jammer dat dit in beslotenheid
245 gebeurde, maar hij was goed, heb ik mij laten vertellen. Hij wist door zijn opmerkingen - vaak doorspekt met humor - altijd het debat in de commissie te stimuleren. Dat deed hij bijvoorbeeld als het ging over snel internet op bedrijventerreinen en in buitengebieden. Daar maakte hij zich hard voor. Zo was hij indiener van een motie om te onderzoeken wat er precies nodig is om het internet in heel Noord-Holland in 2020 ontsloten te hebben via een glasvezelnetwerk. Volhardend

250 is hij ook. Zo vroeg hij altijd door als hij van een gedeputeerde niet het gewenste antwoord kreeg. Die volharding toonde hij ook in zijn vraagstelling als lid van de Rekeningencommissie. Marco was indiener van de aangenomen motie waarin bepleit werd dat de energie die met windmolens op zee wordt opgewekt, zoveel mogelijk aansluiting vindt bij initiatieven voor de opwekking van waterstof met als mooi wenkend vergezicht de grootste duurzame

255 waterstofcluster van Europa. Wie weet komt het ooit nog eens zo ver. De griffie heeft tot slot laten weten dat zij Marco's appjes in de loop van zondagmiddag en -avond zal gaan missen. Jos de Wit werd in 2011 Statenlid voor de VVD. Daarvoor was hij lange tijd lid van de gemeenteraad in Amsterdam. De afgelopen periode was hij voorzitter van de commissie Ruimte & Wonen en vanuit die rol lid van de agendacommissie. Jos heeft als voorzitter een kenmerkende stijl. Hij

260 geeft ruimte aan het debat waar dat nodig is, draait er niet omheen en hij heeft weinig geduld voor wie in bijzaken verzandt. Zijn stijl kenmerkt zich door directheid en openheid, maar ook door charme en oog voor de persoon en de relatie, waardoor hij altijd het draagvlak bij de commissie behoudt. Jos hield in de agendacommissie voortdurend de rol en de positie van PS in de gaten. Eerder in de periode 2011-2015 was hij als lid van de commissie Zorg, Cultuur,

265 Middelen en actief betrokken bij een goede overdracht van de jeugdzorgtaken van de provincie naar de gemeenten. Zijn maidenspeech over de Kadernota Sociale Agenda hield hij in 2011. Jos ontvangt straks van mij een Koninklijke onderscheiding en een provinciale penning. U hebt nu van negen Statenleden een globale indruk gekregen van hun activiteiten. U krijgt wellicht een idee van alle tijd en inspanning die Statenleden leveren voor de publieke zaak en dat is los van de eventuele uitkomst een compliment waard. Zeker in een tijdsgewricht waarin politieke partijen moeite hebben mensen geïnteresseerd te krijgen in het politieke handwerk en in politieke verantwoordelijkheid. Goed, ik vervolg mijn verhaal met de D66-fractie. Wim Bakker was voor

270 D66 Statenlid vanaf februari 2016. Voordien was hij vanaf juni 2015 duo-commissielid. Ook was hij namens PS lid van het algemeen bestuur Waddenfonds. Wim was een actief deelnemer bij het driedaagse werkbezoek van de commissie NLWM over bodemdaling in veengebieden. Zijn maidenspeech hield hij in oktober 2016 over de visie Waterrecreatie 2030 en over het uitvoeringsprogramma Waterrecreatie 2016-2019. Tom Buijtendorp was Statenlid vanaf 26 maart 2015. Constructief lid was hij van de werkgroep Nieuwe Referendumverordening. De werkgroep bereidde de afgelopen periode een nieuwe referendumverordening voor die is aangenomen.

280 Mede op zijn initiatief heeft de provincie het symposium Democratie in de kern georganiseerd. Aanleiding was de behandeling van gemeentelijke herindelingen in de commissie. Tom is zeer begaan met cultuurhistorie. Hij publiceert geregeld over archeologie, historie en bestuur. Als oud-journalist kruipt het bloed dus ook waar het niet gaan kan. Hij nam het initiatief voor het indienen van de discussienotitie Red de Stolp. Hij was de eerste indiener van een motie om met

285 vrijgevallen middelen een nieuwe uitvoeringsregeling op te stellen. Tom's maidenspeech ging in 2016 over de kadernotitie Cultuurbeleid 2017-2020. Dan ben ik aanbeland bij Flip de Groot. Hij was Statenlid vanaf 10 maart 2011. Daarvoor draaide hij van 2007 tot 2011 warm als duo-commissielid. In de Statenperiode 2011-2015 was hij fractievoorzitter van D66. Zijn maidenspeech hield hij in 2011 over het coalitieakkoord 2011-2015. In het dagelijks leven is Flip

290 Lecturer International Marketing Communication en Sales. Hoe kan het ook anders? Flip strooit graag met Engelse termen, al worden die niet altijd door iedereen begrepen. Hij zette zich vooral in voor een duurzaam vestigingsklimaat en voor de aansluiting arbeidsmarkt en onderwijs. Flip

heeft ervoor gezorgd dat er bij de agenda Economie een dashboard economie kwam, waarop je
snel kunt zien of we nog op koers liggen en of er knelpunten zijn. Hij was mede-indiener van de
295 motie Toekomst recreatieschappen in het Metropolitane Landschap, die ertoe geleid heeft dat
een onderzoek is uitgevoerd naar de uitvoering beheertaken van de recreatieschappen in de
provincie Noord-Holland. Uitkomst: de huidige situatie op het gebied van governance en beheer
is ongewenst en behoeft aanpassing. GS hebben besloten om aan het nieuwe college van GS te
adviseren de aanbevelingen uit de verkenning in ieder geval langs de lijnen van de drie als
300 kansrijk benoemde modellen verder uit te laten werken. Tot slot stel ik vast dat Flip de Groot
steeds een kritisch volger van het Project Pallas was. Flip ontvangt een Koninklijke
onderscheiding en een penning voor zijn jarenlange inzet en ik heb begrepen dat hij op de
provinciale penning het meest trots is, omdat hij het voor de provincie heeft gedaan. Zeggen we
Hein Struben, dan zeggen we het oudste lid van deze Staten. Hij was Statenlid voor D66 van
305 oktober 2006 tot maart 2007, duo-commissielid van 2003 tot 2011 en opnieuw Statenlid van
maart 2011 tot en met maart 2019. Hein Struben was ook elders politiek actief, namelijk als
gemeenteraadslid in Bloemendaal van januari 2017 tot maart 2018. Hein was twee perioden
voorzitter van een commissie. In de periode 2011-2015 van de Statencommissie Mobiliteit &
Wonen en in de periode 2015-2019 van de Statencommissie Mobiliteit & Financiën. Hein houdt
310 als voorzitter het hoofd koel, laat ruimte voor debat en is coulant en betrokken. Hij was indiener
van het initiatiefvoorstel Next Step, 'Een recreatienetwerk NH', waarover in de nieuwe
Statenperiode doorgepraat zal worden. Ook nam Hein het initiatief voor een werkbezoek van de
commissie NLWM aan de luchthaven Lelystad. Tussen al zijn politieke activiteiten door reist Hein
veel en hij gaat dan graag golfen. Ik heb mij laten vertellen dat Hein nog steeds probeert om
315 daarin beter te worden en dat schijnt hem de laatste jaren tot zijn eigen verbazing ook
daadwerkelijk gelukt te zijn. Hein ontvangt straks een penning. Het volgende afzwaaiende
Statenlid is Andries Tijssens. Hij trad aan als Statenlid in mei 2015. Hij was al duo-commissielid
in de Statenperioden 2007-2011 en 2011-2015. Andries was lid van de commissie Mobiliteit &
Financiën. Hij kreeg bij de jaarrekening 2016 een motie aangenomen om het fietsbeleid een extra
320 impuls te geven en een provinciaal hoofdfietsnetwerk te verwezenlijken. Niet toevallig was
Andries medeorganisator van het werkbezoek over fietsbeleid aan Kopenhagen en Malmö.
Andries was altijd zeer aanwezig in de commissie- en Statenvergaderingen. Hij was van de vele
interrupties en vele vragen – dat heb ik uit eigen ervaring – en hij hield dat niet altijd kort en
bondig. D66 staat wel bekend als een gezellige club en Andries was daar een uitstekende
325 representant van. Je kon met hem goed borrelen tot in de kleine uurtjes zelfs, zoals bij IPO-
congressen. Ook vatte hij ooit het plan op om een cabaretgroep van Statenleden te beginnen,
maar van dat plan is tot op heden niets meer vernomen. Dan noem ik nu graag Claudia
Weemhoff. Zij was Statenlid gedurende de afgelopen periode 2015-2019. Verder was zij lid en
plaatsvervangend voorzitter van de Statencommissie NLWM en voor D66 woordvoerder op de
330 onderwerpen landbouw, jacht/ faunabeheer en natuur. Claudia was actief betrokken bij de
implementatie van de Wet natuurbescherming. In 2017 kreeg zij een motie aangenomen voor het
instellen van een overlegjaar agrarisch natuurbeheer. Zij was een actief deelnemer tijdens het
driedaagse werkbezoek van de commissie NLWM over bodemdaling in veengebieden. Claudia
speelde een belangrijke rol in het op de agenda zetten van de doorvaarbaarheid van de
335 Naardertrekvaart en het streven naar oplossingen die voor alle partijen bevredigend zijn.

Al eerder speelde zij een rol in het openbaar bestuur als raadslid en fractievoorzitter voor D66 in Zwijndrecht. Met Zafer Yurdakul belanden wij bij een van de langstzittende Statenleden. Zafer was vanaf 2007 tot heden D66 Statenlid van Noord-Holland. In de periode 2011-2015 was hij lid van de commissie Zorg, Cultuur, Middelen en was hij actief betrokken bij een goede overdracht van de jeugdzorgtaken van de provincie naar de gemeenten. Zafer was het financieel geweten van zijn fractie, als lid van de Rekeningencommissie en de Statencommissie Mobiliteit & Financiën voor de financiële onderwerpen. Zijn stokpaardje bij de jaarrekeningen was de onderuitputting of onderbesteding van de provinciale budgetten. Als vicevoorzitter van PS was hij lid van het presidium en zat hij de agendacommissie voor. Zafer was de stuwende kracht achter de zogeheten 'Agendacommissie 2.0'. Hij heeft hiermee sterk bijgedragen aan een verbetering van het functioneren van de commissies. Als eerste vicevoorzitter van PS verving Zafer mijn voorganger, CdK Remkes, vaak als deze een korte (rook)pauze nodig had tijdens de Statenvergaderingen. Die missen sommige mensen nu weleens. Hij had een belangrijke rol bij de profielschetsvergadering waarin de minister van BZK de profielschets voor de nieuwe CdK in ontvangst nam, maar ook bij de afscheidsvergadering van Johan Remkes als commissaris van de Koning en bij de installatievergadering van mij als nieuwe commissaris. Dank je wel daarvoor. Zafer ontvangt een penning. Marieke van Duijn was voor de PvdA Statenlid in de afgelopen periode 2015-2019. Ze was lid van de Statencommissie Mobiliteit & Financiën. Haar maidenspeech in september 2015 behandelde de nota Infrastructurele Kapitaalgoederen 2016-2019. Marieke zorgde niet alleen van tijd tot tijd voor een vrolijke noot, ze toonde zich ook zeer betrokken bij het onderwerp mobiliteit en dan met name waar het ging om de fiets. Zij maakte dit ook waar in de praktijk, want ze komt wel eens op de fiets vanuit Aalsmeer naar het provinciehuis. Verder fietst, loopt of skeelert ze ook geregeld door het Noord-Hollandse landschap. Duurzaamheid vindt ze heel belangrijk. Daarom streefde ze ernaar mobiliteit minder milieubelastend te maken door middel van een groter en beter fietsnetwerk. Ze was een enthousiast organisator en deelnemer aan het buitenlandse werkbezoek aan Kopenhagen en Malmö. Ze bleek gemakkelijk van de route af te brengen, want ze raakte even vermist tijdens de fietstocht. Marieke verwerkte vaak een persoonlijk voorbeeld in haar bijdragen. Men leerde haar kennen als een aardig en sociaal Statenlid met oog voor anderen. Een mooi voorbeeld daarvan: zij zong samen met gedeputeerde Jack van der Hoek de vorige CdK Johan Remkes toe tijdens diens laatste sociale avond bij het IPO jaarcongres in Brussel. Aukeline Jellema was Statenlid in de periode 2015-2019. Ze maakte deel uit van de Statencommissie NLWM. Aukelien is altijd een ware ambassadeur voor Den Helder, in welke stad zij eerder raadslid was. In bijna elke commissievergadering kwam de plaats wel een keer aan bod en als iemand anders toevallig Den Helder zei, veerde ze meteen op. Zij bereidde vanuit de commissie NLWM mede de driedaagse reis naar Duisland voor in april 2018, waar veel geleerd is over bodemdaling in veenweidegebieden. Eerder zat zij in de voorbereidingsgroep uit de commissie NLWM voor de organisatie van de werkconferentie over de nieuwe Wet natuurbescherming. Deze succesvolle conferentie vond plaats op 9 mei 2016 en heeft bijgedragen aan een goede invoering van de nieuwe taken voor de provincie bij de invoering van de Wet natuurbescherming. Haar maidenspeech in juni 2015 ging over het Natuurbeheerplan 2016. Namens PS zat Aukelien in de Programmaraad Randstedelijke Rekenkamer en was zij lid van de begeleidingscommissie externe evaluatie Randstedelijke Rekenkamer. Samen met Michel Klein was zij namens PS lid van de

algemene vergadering van het IPO. Verder is zij voorzitter van de werkgroep Willem
380 Arondeuslezing. Aukelien heeft vier lezingen georganiseerd, waarvan de laatste nog moet
plaatsvinden. Dat zal zijn op 8 mei 2019 en de oud-Commandant der Strijdkrachten Peter van
Uhm zal de lezing geven. Ik hoop dat u allen deze jaarlijkse lezing van PS over het thema vrijheid
weer zult bijwonen, ook als oud-Stateliden. Op 23 mei 2016 trad Nico Papineau Salm wederom
385 aan als Statenlid voor de PvdA, maar hij was al sinds 2011 actief als duo-lid (2011), als Statenlid
van 2011-2015, daarna weer als duo-lid en tijdelijk als PS-lid. Een soort Heintje Davids van de
PvdA, die weet hoe een installatie als Statenlid in haar werk gaat, maar nu echt afscheid neemt
van de Staten. Alhoewel, je weet maar nooit. Door mijn voorganger, de heer Remkes, wordt Nico
getypeerd als “een klassieke sociaaldemocraat met goed ontwikkeld ethisch normbesef, zeer
390 betrokken bij met name natuur, landschap, milieu en water en kritisch over sommige
infrastructurele ontwikkelingen. Kortom, een goed Statenlid met eigen geprononceerde
opvattingen.” Nico was ook altijd een zeer actief Statenlid. Hij ging met bijna elk werkbezoek mee
en hij nam ook geregeld zelf poolshoogte overal in de provincie. Nico was lid van de
Statencommissie Ruimte & Wonen. Hij had een grote rol bij de totstandkoming van de
Omgevingsvisie NH 2050, met name rond de inspraak van inwoners bij de door PS
395 georganiseerde hoorzittingen. Hij kreeg een initiatiefvoorstel aangenomen waarmee 3 miljoen
euro extra beschikbaar kwam, waardoor er meer busritten mogelijk waren binnen de
busconcessie Noord-Holland-Noord. De toekomst van de recreatieschappen en het behoud van
molens als cultureel erfgoed waren voor hem belangrijke onderwerpen. Zijn maidenspeech ging
in december 2011 over het onderhandelingsakkoord Decentralisatie Natuur. Dan Rina van Rooij.
400 Zij trad aan als Statenlid in 2011. Rina toont haar sociale betrokkenheid ook in het dagelijks
leven bij werkzaamheden in de sociale huisvesting, maar ook door in haar vakanties
vrijwilligerswerk te doen in de opvang van vluchtelingen op de Griekse eilanden. Ze was lid van
de Statencommissie Economie, Energie en Bestuur. Daarin was zij woordvoerder economie en
arbeidsmarkt, vroeg zij aandacht voor jongeren en werk en was zij een warm pleitbezorger voor
405 de zogenaamde werkambassadeur. Ook was zij initiatiefnemer van de viering van 100 jaar
Vrouwenkiesrecht in Noord-Holland en voorzitter van de werkgroep 100 jaar Vrouwenkiesrecht,
en met resultaat, een tentoonstelling, een Statendag en de instelling van de Ribbius
Peletierpenning die gedurende vijf jaar zal worden uitgereikt. Inmiddels is de eerste penning
begin deze maand al uitgereikt en wel aan Devika Partiman, oprichter van de Stichting Stem op
410 een vrouw. Haar maidenspeech ging in 2011 over de kadernota Sociale Agenda. Rina wordt
ervaren als een betrokken en empathisch mens. Ze geeft sprekers en commissieleden veel
ruimte om onder de aandacht te brengen wat zij van belang vinden. Ze had zitting in de
Statencommissie Ruimte & Wonen, was lid van het Coördinatie Overleg Europa en van de
bestuurlijk-ambtelijke commissie Paviljoen Welgelegen. In 2011-2015 was zij lid van de
415 commissie Zorg, Cultuur, Middelen en actief betrokken bij de goede overdracht van de
jeugdzorgtaken van de provincie naar de gemeenten. Rina ontvangt een Koninklijke
onderscheiding en een penning. Xander den Uyl was vanaf 2011 lid van PS en fractievoorzitter
van de PvdA. Ik zie hem kijken om te zien of ik geen fouten maak. De lat ligt hoog. Een partij
waarvan hij al ruim 40 jaar lid is. Als lid van het presidium had hij een gedegen en kritische
420 houding. Zijn passie en grote gevoel voor rechtvaardigheid maken hem soms fel in de debatten.

Dan kan men hem met stoom uit zijn oren naar de interruptiemicrofoon zien benen. Xander was lid van de vertrouwenscommissie nieuwe CdK en van de Statencommissie Mobiliteit & Financiën. Zijn aandacht in de Staten ging vooral uit naar economische ontwikkelingen en naar kansen op werk voor met name diegenen die het moeilijk hebben op de arbeidsmarkt. Als lid van de

425 Rekeningencommissie benadrukte hij de controlerende rol van die commissie. Hij was tevens plaatsvervangend voorzitter van de Rekeningencommissie. Xander was een kritisch volger van de agendacommissie en hij liet dit vaak blijken in de vergaderingen van het presidium. Zijn maidenspeech ging indertijd over het coalitieakkoord 2011-2015. Xander ontvangt een penning. Dannij van der Sluijs was twee termijnen Statenlid voor de PVV, sinds maart 2011. Hij was ook

430 een periode fractievoorzitter. Al enige tijd combineert hij het Statenwerk met het lidmaatschap van de Eerste Kamer. Dannij was in de afgelopen periode voorzitter van de werkgroep Referendumverordening. De inspanningen van die werkgroep leidden tot een nieuwe provinciale Referendumverordening. Hij was verder lid van de Statencommissie Natuur, Landbouw, Water en Milieu en tevens was hij lid van het Coördinatie Overleg Europa. Hij was een actief deelnemer bij

435 het driedaagse werkbezoek van de commissie NLWM over bodemdaling in veengebieden. Dannij wist in de acht jaar als Statenlid het instrument schriftelijke Statenvragen veelvuldig te gebruiken. Tussen 2011 en nu zijn er door hem 64 sets aan schriftelijke Statenvragen ingediend, onder andere over bomenkap door PWN, aanrijdingen met gestreste herten, de afschot van smienten, zwakke dijken, stiltegebieden en windmolens. Van der Sluijs is actief in de discussie over het

440 klimaat; hij vindt dat anderen daar vaak niet goed over geïnformeerd zijn. Dannij ontvangt een penning. Dan nu een klein intermezzo van praktische aard. U heeft het ongetwijfeld al gezien, achter in de zaal staan de twee kunstwerken die hier op de ezels staan. Dit zijn de twee afscheidscadeaus voor de vertrekkende Statenleden. U mag straks kiezen uit een van deze prachtige cadeaus als herinnering aan en als dank voor uw inzet als Statenlid. Het ene cadeau is

445 een zeefdruk van Paviljoen Welgelegen uit 2011 van de kunstenaar Johan Breuker. De afgelopen periode hebben Statenleden deze bijzondere afdruk als afscheidscadeau gekregen. De oplage was slechts 100 stuks en daar zijn er nog een paar van over. Het andere afscheidscadeau is dit jaar in opdracht van uw presidium vervaardigd. Het is een schitterende foto van Paviljoen Welgelegen van fotograaf Olaf Kramer. Het is een print op dybont met acrylaat. De oplage van dit

450 kunstwerk is ook 100 stuks en ze zijn genummerd. De fotograaf zegt over zijn eigen foto: 'Het was erg koud die ochtend, vlak na het voederen liepen de herten voor het Paviljoen naar die ene lichtbundel van de vroege zon die net verscheen en bleven daar een tijdje staan. Wellicht om op te warmen? Bijzonder hoe het na een tijd wachten dan toch allemaal bij elkaar komt.' Ook nog leuk om te vermelden is dat deze foto is genomen van een statiefhoogte van 4 meter. Dames en

455 heren, welk afscheidscadeau u straks bij de borrel ook uitkiest, u heeft het verdiend. De provincie is u dankbaar. Ik ga door met de SP-fractie. Carlien Boelhouwer was vanaf 1999 lid van PS. Zij is daarmee het langstzittende Statenlid. Twintig jaar provinciaal volksvertegenwoordiger zijn is respectabel. Carlien heeft het monisme nog meegemaakt. Hoe dan ook: een Koninklijke onderscheiding is aan haar niet besteed. In de toenmalige commissie Sociale Infrastructuur

460 richtte zij zich op jeugdzorg. In 2011-2015 was zij lid van de commissie Zorg, Cultuur, Middelen, en actief betrokken bij een goede overdracht van de jeugdzorgtaken van de provincie naar de gemeenten. Ze was lid van de Statencommissie Economie, Energie en Bestuur. In de vorige periode heeft zij het initiatiefvoorstel Geen vrijkaartjes voor sponsoring ingediend. En er was een

unicum: zij diende een motie in op haar eigen initiatiefvoorstel. In de afgelopen periode heeft zij
465 zich vooral ingezet op cultuur. Het voorkomen van de sloop van de Laurentiuskerk in Weesp had
haar speciale aandacht. Mij is nog ingefluisterd dat Carlien vaak met haar hondje te vinden was in
het fractiehuis, terwijl dat eigenlijk niet mag. Dat geldt voor de toekomst ook. Zij ontvangt
desalniettemin een penning. Dan hervat ik de lijst van vertrekkers met Marnix Bruggeman, die is
er niet. Anna de Groot was Statenlid in de periode 2015-2019. Zij was lid van de Statencommissie
470 Natuur, Landbouw, Water en Milieu en van de Statencommissie Ruimte & Wonen. Anna viel op als
een ferm debater die als oud-wethouder van Wormerveer ook wist hoe de dingen bestuurlijk in
elkaar zitten. Ze was actief op de onderwerpen milieu, Schiphol/luchtvaart en natuur. Actief
gebruikte zij het instrument schriftelijke Statenvragen. In haar vier jaar als Statenlid wist zij maar
liefst 71 setjes aan vragen in te dienen, onder andere over het doden van konijnen, een
475 voormalige vuilstort, asbestproblematiek en de mogelijke afschot van knobbelzwanen. Haar
maidenspeech hield zij in juni 2015 over het Natuurbeheerplan 2016. Er is geen
commissievergadering geweest waarbij zij niet ofwel in de voorbereiding ofwel in de
commissievergadering de gedeputeerde het hemd van het lijf vroeg. Haar inbreng is zonder
uitzondering gefundeerd, waarbij haar contacten met een uitgebreid netwerk aan Noord-
480 Hollanders haar geregeld goed van pas komen. Ze vervult met verve de controlerende en
volksvertegenwoordigende functie van het Statenlidmaatschap. En ze is niet bang om aan te
geven dat ze iets niet begrijpt. Jim Haijen stroomde tussentijds in als Statenlid op 10 juli 2017.
Hij was lid van de Statencommissie Economie, Energie en Bestuur. Hij is docent geschiedenis.
Jim heeft zich in de afgelopen korte periode vooral ingezet op de aansluiting arbeidsmarkt en
485 onderwijs en op de herstructurering winkelgebieden. Dat wil zeggen, het toekomstbestendig
maken van de winkelgebieden en het voorkomen van onnodig nieuwe winkelgebieden. Samen
met partijgenoot Bruggeman bepleitte hij het versterken van de lokale nieuwsmedia. De ronde
tafelconferentie over dit onderwerp was hier een gevolg van. Zijn maidenspeech hield hij op 4
februari 2019 over de actualiteit Schiphol. Dan kom ik bij het CDA. Wilma van An del was lang
490 fractiemedewerkster van het CDA (2012-2018). Na het vertrek van Heleen Keur werd zij Statenlid
in september 2018. Zij was lid van de Statencommissie Economie, Energie en Bestuur en van de
Statencommissie Ruimte & Wonen. In haar maidenspeech vroeg zij aandacht voor concretere en
meetbare resultaten binnen de MRA. Wilma heeft oog voor detail. Zij was snel ingewerkt op het
dossier Omgevingsvisie. Zij zorgde ervoor dat inspraaknotities en zienswijzen snel bij PS
495 kwamen. Dat hielp de Statenleden bij hun voorbereiding op de besprekingen over dit belangrijke
visiedocument voor de toekomst van onze provincie. Als lid van de werkgroep Jeugdparticipatie
lette zij ook goed op de financiën. Hermen de Graaf was Statenlid van 2015 tot 2019. In de
periode daarvoor was hij al vier jaar actief als duo-commissielid. In 2016 werd Hermen voorzitter
van de commissie NLWM, toen de vorige voorzitter, Heleen Keur, fractievoorzitter van het CDA
500 werd. Hij wist de commissievergaderingen NLWM doorgaans tijdig af te ronden, maar liet wel
voldoende ruimte voor debat, ook al vonden sommige commissieleden dat hij soms iets te rigide
omging met de spreektijdregeling. Hermen functioneerde altijd als prettige gastheer bij
werkbezoeken die de commissie aflegde. Als voorzitter van de werkgroep buitenlands bezoek
was hij zeer actief in zijn streven om het bezoek ook echt inhoudelijk te laten zijn en goed te
505 laten aansluiten op de actuele provinciale vraagstukken. Mede door Hermen werd het driedaagse
werkbezoek over bodemdaling in veenweidegebieden een succes. Hermen is een man van zijn

woord. Als Statenlid was hij erg betrokken. Bijna bij elk overleg, werkbezoek of vergadering was hij aanwezig. Hij bereidde zich goed voor en had een heldere inbreng. Hij heeft oog voor leefbaarheid in balans met economische groei. Zijn maidenspeech hield hij in december 2015 over de voordracht TWIN-H aansluiting A9 Heiloo. Joacim de Kam stroomde halverwege de periode in december 2017 in als Statenlid voor het CDA als opvolger van Jitske Haagsma. Daarvoor was hij duo-commissielid. Joacim was lid van de Statencommissie Natuur, Landbouw, Water en Milieu. Woordvoerder was hij op de onderwerpen milieu en water. Zijn maidenspeech in PS hield hij op 26 maart 2018 bij het Rekenkamerrapport over het Waddenfonds. Hij was aanjager van het verkrijgen van informatie over luchtkwaliteit voor de commissie. Op zijn verzoek kreeg de commissie NLWM daarover een technische briefing. Hij was tevens lid van de Statencommissie Economie, Energie en Bestuur. In die commissie was hij woordvoerder duurzaamheid en energie en arbeidsmarkt en onderwijs. Joacim nam het initiatief voor het indienen van een amendement naar aanleiding van het rapport van de provinciale rekenkamers over Energietransitie. Strekking: de aanbevelingen van de rekenkamer aan PS concreter maken. Dan richt ik het vizier op GL. Alwin Hietbrink was Statenlid vanaf 26 maart 2015. Daarvoor was hij al drie maanden duo-commissielid. Hij was fractievoorzitter voor GL van maart 2015 tot november 2018. Toen droeg hij het stokje over aan de lijsttrekker Zita Pels. Alwin was als fractievoorzitter lid van het presidium. Ook was hij lid van de werkgeverscommissie van de griffie. Als lid van de Statencommissie Economie, Energie en Bestuur maakte hij zich sterk voor cultuur. Hij pleitte voor meer geld voor cultuurinstellingen of ten minste voor een goede afbouwregeling van subsidies. Mede op zijn initiatief is er door de commissie EEB zelfstandig een stakeholdersbijeenkomst georganiseerd om te horen hoe de stakeholders over het concept van de nieuwe cultuurnota dachten. Deze bijeenkomst werd door hen zeer gewaardeerd. Alwin was ook lid van de Statencommissie Mobiliteit & Financiën. Hij zette zich in voor een groene en gezonde leefomgeving, de bushalte om de hoek en voldoende schone energie. Hij was in staat tot goede, heldere en ook wel bevlogen betogen. In de zomer van 2018 lanceerde hij een initiatiefvoorstel om de mogelijkheden voor een lightrailnetwerk in de Metropoolregio Amsterdam te onderzoeken. Memorabel was zijn bijdrage in PS aan de bespreking van de kaderbrief 2018 in juli 2017. Daarin vergeleek hij de prestaties van GS met die van wielervedette Tom Dumoulin. De vergelijking was voor GS helaas niet erg flatterend. Maar voor wie zou zij dat wel zijn? Fred Kramer was Statenlid voor GL in de periode 2015-2019. Hij was lid van de Statencommissies NLWM en Ruimte & Wonen. Ook Fred zat in de werkgroep die de reis voorbereidde met als onderwerp de bodemdaling in veeweidegebieden. Eerder in de periode was hij lid van de voorbereidingsgroep uit de commissie NLM voor de organisatie van de werkconferentie over de nieuwe Wet natuurbescherming. De conferentie vond plaats op 9 mei 2016 en was een succes. Zij droeg bij aan een goede invoering van de nieuwe taken voor de provincie bij de invoering van de Wet natuurbescherming. Fred heeft een scherp oog voor de verhouding tussen college en Statenvergadering. Hij valt op doordat hij de positie en de bevoegdheden van de Staten consequent verdedigt. Zijn maidenspeech ging over de startnotitie Omgevingsvisie NH 2050. Fred gebruikte het instrument schriftelijke Statenvragen goed. Zeventien keer vroeg hij GS om nadere informatie, onder andere over de veenstand in Noord-Holland, schuilstallen in Heemstede, natuurcompensatie en de samenstelling van de Noord-Hollandse Faunabeheereenheid. Bij de vaststelling van de Noord-Hollandse Omgevingsvisie 2050 wist hij zijn stempel te drukken door

550 drie amendementen aangenomen te krijgen. Fred krijgt een Koninklijke onderscheiding. Bram van
Liere was Statenlid van de Partij voor de Dieren in de periode 2011-2019. Daarvoor was hij van
2007-2011 duo-commissielid. Een lange loopbaan bij het provinciaal bestuur dus. Hij was acht
jaar fractievoorzitter van de PvdD en na de verkiezingen van 2015 groeide de fractie van een naar
555 drie leden. Een knappe prestatie. Bram was lid van de Statencommissie Natuur, Landbouw, Water
en Milieu. In 2018 is het initiatiefvoorstel van Bram 'Groen doet kinderen goed' aangenomen, een
voorstel voor meer groene schoolpleinen in Noord-Holland. Van Liere ging vaak en graag het
debat aan met gedeputeerde Bond om nut en noodzaak van de jacht ter discussie te stellen. Hij
toonde zich constructief, bijvoorbeeld met het initiatiefvoorstel 'Licht in de polder' over
560 innovatieve ganzenverjaging. In de Statencommissie Economie, Energie en Bestuur was hij
plaatsvervangend voorzitter. Hij had een goede hand van vergaderingen leiden. Strak, maar ook
met ruimte voor debat. Bram zorgde voor een unicum. Hij was het enige Statenlid dat een half
jaar na zijn aantreden een soort van functioneringsgesprek aanvroeg bij de Statengriffie, wat daar
overigens werd gewaardeerd. Ook bijzonder, de griffie ontving uitnodigingen voor zijn optredens
565 bij Haarlem Jazz. Bram speelt trombone in een band. Zijn maidenspeech ging over het
coalitieakkoord 2011-2015. Bram ging bij de jaarlijkse algemene beschouwingen in PS vaak
verkleed om het betoog van zijn fractie kracht bij te zetten. Zo monsterde hij zich in 2018 uit als
'Roodkapje' en in 2016 als 'Advocaat voor de Aarde'. Bram ontvangt een penning. We zijn bijna
aan het einde gekomen van de lange lijst met vertrekkende Statenleden. De volgende is Linda
570 Vermaas. Zij was Statenlid in de afgelopen periode 2015-2019. Linda was bij haar aantreden het
jongste Statenlid in Noord-Holland en zij is nu nog steeds de benjamin van de Staten. Linda was
lid van de Statencommissie Ruimte & Wonen en als lid van de Statencommissie Natuur,
Landbouw, Water en Milieu was zij actief op de onderwerpen landbouw, natuur en milieu. Met
zeker drie initiatiefvoorstellen gaf zij ook zelf inhoud aan het Statenwerk. Bij de vaststelling van
575 de Omgevingsvisie 2050 kreeg zij een amendement aangenomen om meer ambitie te tonen voor
biodiversiteit. Linda besteedt uitvoerig aandacht aan de onderwerpen die voor haar prioriteit
hebben. Ze toont een scherpe en betrokken stijl. Linda weet de toehoorder mee te nemen in haar
heldere en kritisch betogen. Olga de Meij was voor 50plus Statenlid in de periode 2015-2019. Zij
vormt een eenpersoonsfractie. De laatste twee jaar doet zij het zonder duo-commissielid,
580 waardoor zij actief is in alle vier de Statencommissies en dat is knap, want het vergt een grote
inzet. Zij was ook lid van het presidium. Bij stemmingen in PS werd zij tot haar ergernis door de
vorige CdK bestempeld tot 'Fractie van mevrouw De Meij', zonder vermelding van de partijnaam.
Dit liet zij dan niet zomaar passeren. Het digitaal werken was niet aan Olga besteed en als een
van de weinigen ontving zij alle vergaderstukken nog op papier. In de Statencommissie EEB
585 hamerde zij op het behoud van werkgelegenheid voor jong en oud. Vooral vroeg zij aandacht
voor de positie van ouderen op de arbeidsmarkt. Samen met de SP schreef zij een discussienotitie
over de subsidieregeling Herstructurering en Intelligent Ruimtegebruik Bedrijventerreinen Noord-
Holland. Dit was bijna een proefschrift waardig. Olga kreeg een motie aangenomen om artikel 1
van de Grondwet aan te brengen in het provinciehuis in de entreeruimte van het Paviljoen. En in
590 PS van 11 juni 2018 gebeurde hetzelfde met een motie voor onderzoek naar een luchthaven in
zee. Olga is helder en duidelijk en ze windt er geen doekjes om. Ze vraagt aandacht voor
ouderenwoningen en voor ouderen in openbaar vervoer en op arbeidsmarkt. Olga ontvangt een
Koninklijke onderscheiding. Jeff Leever was Statenlid voor ONH van 2011-2019. Twee perioden

lang deed hij dat als eenmansfractie. Hij was lid van alle vier commissies, maar hij verdeelde het werk met zijn duo-lid Bruno Bouberg Wilson. Voor dat fenomeen, duo-commissieleden, heeft Jeff
595 zich altijd hard gemaakt. Hij wilde er graag meer van hebben om zo als kleine fractie nog meer werk te kunnen verrichten. Zijn maidenspeech ging in 2011 over het coalitieakkoord 2011-2016. Jeff was behalve lid van het Coördinatie Overleg Europa ook lid van de vertrouwenscommissie nieuwe CdK, van het presidium en van de werkgroep Referendumverordening. Jeff was een van de meest actieve Statenleden. Bijna dagelijks ging hij op pad voor de provincie. Hij was soms als
600 enig Statenlid bij een van de vele externe bijeenkomsten om zich te laten informeren. Hij maakte zich sterk voor de positie van ouderen in onze provincie. Hij is tegelijkertijd raadslid in Hollands Kroon. Jeff is ook een levensgenieter. Hij gaat vaak naar familie in Portugal of naar Boedapest. Jeff, ik hoop dat je na je jarenlange inzet voor de provincie nog meer kunt genieten van je reizen samen met je vrouw, waarmee je tijdens deze Statenperiode getrouwd bent. Met het afscheid van
605 Jeff wordt ook afscheid genomen van de vertegenwoordiging van de Ouderenpartij Noord-Holland in deze Staten. Van 1995 tot vandaag was uw partij in de Staten actief voor het belang van de senior inwoners van de provincie. Jeff ontvangt straks een penning. Tot slot, dames en heren, bedank ik alle vertrekkende Statenleden voor hun betoonde inzet en toewijding. Degenen die daar behoefte aan hebben, zullen zo in de gelegenheid gesteld worden een kort afscheidswoord
610 te houden. Maar eerst geef ik graag het woord aan Hein Struben, die namens PS het woord tot de gedeputeerden zal richten. Dank u wel.

De heer **STRUBEN** (D66): Voorzitter. Het verzoek van het presidium om iets aardigs te zeggen over het college bij het afscheid van deze Statenperiode kost mij weinig moeite. Dit college met
615 de attitude hardwerkende Nederlander mag trots zijn. Bent u niet overtuigd, lees dan het End Term Review van het coalitieakkoord Ruimte voor groei en het overdrachtsdossier 2019. Doe er een strik omheen en leg het op uw nachtkastje. Chapeau. Gedeputeerde in Noord-Holland is een leuke, verantwoordelijke maar vooral ook een zware 24/7 baan. Van alle kanten wordt aan je getrokken, je agenda wordt bepaald door duvelstoejagers als bestuursondersteuners en
620 secretaresses en je moet werken met een PS die altijd meer willen en die niet altijd even duidelijk zijn in hun rol en kaderstelling. Bottomline, dit college heeft individueel en als collectief een prachtige prestatie geleverd. Dit alles kan niet zonder een ode aan de ambtenaren en de bodes, chauffeurs, portiers, bewakers, catering, huismeester, zonder jullie loopt heel het raderwerk vast. (applaus). Het college is door diepe emotionele dalen gegaan. De intens droevige gebeurtenis om
625 afscheid te moeten nemen van gedeputeerde Tjeerd Talsma heeft ons allen zeer aangegrepen. Je beseft de broosheid van ons bestaan en daarin zijn wij allen gelijk en leven wij mee met hen die achterblijven. Over veel zaken denken wij in PS verschillend, maar naar mijn mening wordt hier het oprecht gesproken woord ook al ben je in de minderheid, gehoord en heeft invloed. Welke vraagtekens je ook zet, dit politieke systeem is een verworvenheid die wij moeten koesteren. Het
630 is de enige basis waarop het college in eenheid van verantwoordelijkheid ondersteund door een voortreffelijk ambtelijk apparaat kan handelen. Het is goed dat over de opgave voor elke bestuursperiode afspraken gemaakt en prioriteiten gesteld worden. Er is continuïteit van bestuur maar de dynamiek in onze samenleving maakt dat tijdens de rit zaken soms heroverweging vragen c.q. opnieuw opkomen. Daar moeten wij flexibel mee omgaan. Vanzelfsprekend gaat het
635 erom wat wij in dit huis voor de inwoners van Noord-Holland presteren en hoe wij kansen creëren

voor al onze inwoners. Mijn eigen fascinatie is het behoud van ruimtelijke kwaliteit in de stad en het landschap en het nut van beeldvorming daarbij. Zonder beeld geen begrip en geen verhaal en ik benadruk de noodzaak van de rol van de provincie bij het maken van regionale visies. Ik heb veel veranderingen in de ruimtelijke ordening meegemaakt, van de PPC, provinciale planologische commissie die elk bestemmingsplan beoordeelde of het wel paste binnen het streekplan naar nu, 640 de meest ingrijpende met de Omgevingswet. Loslaten en samenwerken op basis van eigen verantwoordelijkheid van elke bestuurslaag. Wat blijft is om binnen die verantwoordelijkheid oog te houden op de kwaliteit van de leefomgeving en tevens ruimte te bieden aan de dynamiek in de samenleving. Dat vraagt aanpassingsvermogen en een totaal nieuwe benadering voor bestuur en 645 ambtenaren. Deze periode is hard gewerkt aan het betrekken van onze inwoners, de Omgevingswet gaat burgerparticipatie voor grotere projecten verplicht stellen. Bij het opstellen van de Noord-Hollandse Omgevingsvisie 2050 heeft de provincie veel waardering geogst maar er valt nog veel te winnen. De sociale media blijven een uitdaging, een uitdaging is ook de integrale aanpak van de provinciale doelen, dat zal vast een issue worden bij de verdeling van portefeuilles en samenwerking in het college, evenals bij de toedeling van onderwerpen aan de 650 Statencommissies. Spannend. De tijd tikt door en je weet pas hoe het was als het geweest is. Het wordt tijd om naar goed Hollands gebruik pluimen uit te delen. Deze ganzenveren heb ik hier niet voor niets staan, ze zijn bedoeld voor de chapeau of elders, maar dat laat ik aan uw eigen discretie over. In bijna vijftig jaar praktijkervaring heb ik veel waardering gekregen voor politieke 655 doordouwers die – bijgestaan door goede ambtenaren – complexe projecten voor elkaar boksen. Het zijn vaak niet de gemakkelijkste persoonlijkheden en dat kan leiden tot grijze haren bij andersdenkenden, maar het is ook hun kracht. Zo ook Elisabeth Post. Jij hebt met hoog spel en knap onderhandelen de N23 binnen budget opgelost en gerealiseerd. Dat kunnen weinig infrastructuurrealiseerders je navertellen. Je hebt ingezet op innovaties van gebiedscontracten tot 660 energieopwekkende wegen, SolaRoad, op MAAS (Mobility As A Service) en proeven met zelfrijdende voertuigen. Veel HOV-projecten en de Texelhopper gerealiseerd maar ook een prachtige duurzame bediententrale voor bruggen en zowaar, de fiets heeft een belangrijke rol toebedeeld gekregen. Het mobiliteitsdossier zal ook in de volgende periode veel uitdagingen vragen en emotie oproepen. Dan het financiële dossier. Geen ander is zo handig en bedreven in 665 het letten op de centen. Voor jou daarom de rode pluim, omdat het zo goed bij je laarsjes past. En natuurlijk wens ik je veel succes bij jouw nieuwe uitdaging. Jack van der Hoek, de zingende zij-instromer die zich heel snel ingewerkt heeft. De energietransitieopgave wind op land voor Noord-Holland heb jij wel weten rond te maken en het rad van circulaire economie aan het draaien gekregen, niet omdat het kan, maar omdat het moet. Zoals de CdK al noemde heb jij in 670 samenzang met Marieke van Duijn in een nachtlokaal te Brussel een prachtige ode aan Remkes gebracht. Terwijl de samenwerking in de MRA en aanliggende provincies flinke stappen maakt, is helaas ondanks je grote inzet het fusietraject in 't Gooi een teleurstelling, maar dat krijgt zeker nog een staartje. De onderwaterarcheologie heeft een boost gekregen door bijzondere vondsten op de rede van Texel, de rode jurk, nu in het Huis van Hilde en recent de vergulde beker op 675 Texel. Voor jou de gele pluim, passend bij de duurzame energietransitie. Cees Loggen, jij hebt je verdienstelijk weten in te vechten in de hogere regionen van het Brusselse en jij beleeft daar in verschillende functies veel plezier aan. Het is goed dat Noord-Holland een hechte relatie heeft met het Brusselse. Steeds meer zullen wij met de EU te maken krijgen, maar ook met de kansen.

Het aantal EU-projecten waarbij Noord-Holland met cofinanciering aansluit, is flink toegenomen.

680 Om in Noord-Holland waterveiligheid te waarborgen inclusief meekoppelkansen aan de
dijkversterking van de Zuiderzeedijken is een hele klus. De visie op waterrecreatie heb je
intensief aangepakt. Je minder naar voren springende taken zoals personeelszaken en ICT, zijn
echter essentieel voor het goed functioneren van de provincie. Voor jou de blauwe pluim. Joke
685 Geldhof, het is knap hoe jij als coördinator met het college tot een gezamenlijke visie op de
omgeving Noord-Holland tot 2050 bent gekomen. Daarnaast heeft de woonopgave veel energie
gekost. Bij dit dossier ben je zwaar op de huid gezeten door politiek andersdenkenden die je
behoorlijk steil vonden, maar jij toonde ruggengraat en vanuit je oprechte passie voor behoud
van leefomgeving en buitengebied heb je in samenwerking met de bouwwereld kunnen aantonen
dat er voldoende ruimte is om de opgave aan te kunnen. De overeenkomst Wonen en Vliegen, de
690 strandzoning, het beleidskader zonneakkers evenals de bescherming van de Stelling zijn mooie
mijlpalen van het beleid. Voor jou de witte pluim van het integrale licht. Ook jij zoekt een nieuwe
weg en natuurlijk wensen wij jou een schone toekomst. Adnan Tekin, ook een zij-instromer. Jij
hebt door je open en toegankelijke houding snel statuur gewonnen bij de belangrijke dossiers
van natuur en milieu, wow, de groenste politicus van het jaar, zeer verdiend. Met het uitwerken
695 van de WKW's - wezenlijke kenmerken en waarden - voor NNN heb je een grote stap gezet naar
een objectieve benadering voor een balans tussen recreatie en natuur. De nota Groen Kapitaal
geeft een indrukwekkend overzicht van al onze natuurinclusieve activiteiten. Je lijfspreuk,
natuurinclusief is het nieuwe normaal, kenmerkt je inzet voor een gezonde leefomgeving, het
milieu en natuurbehoud. Voor jou vanzelfsprekend de groene pluim. Last but not least de
700 veteraan Jaap Bond. Bewust eindig ik met deze langstzittende en gedreven politicus. Jij bent een
aanjager van de economie en zet je onverdroten in voor de Kop werkt en bevordering toerisme.
Jij had het moeilijke dossier van Pallas en je bent een niet aflatende pleitbezorger van Greenport
en verduurzaming agrarische sector en sterk in het verzinnen van oplossingen. Jouw
bevlogenheid heeft tot menig heftig debat in PS geleid. Voor jou de paarse pluim. Bij zijn afscheid
705 is Johan Remkes terecht ruim bewierookt, daar hoef ik niets aan toe te voegen. Integriteit is door
hem onder permanente aandacht van PS gebracht. Arthur van Dijk, de nieuwe commissaris,
verschoon mij dat ik daar nog niet veel over zeg, anders dan dat ik je veel wijsheid toewens bij
het in balans houden van het nieuwe team. Het wordt een spannende tijd, de komende maanden.
710 Toch alvast de oranje pluim. Ik kom tot een afsluiting met optimisme. 96% van de ondervraagden
geeft aan tevreden te wonen in Noord-Holland en blijken positiever over hun eigen provincie dan
over Nederland als geheel en vinden zorg, veiligheid en een schone leefomgeving een belangrijke
taak van de provincie. Daar kunnen de nieuwe PS en hun college mee aan de slag. Rest mij de
griffie, de notulist en de adviseurs te bedanken voor alle excellente ondersteuning bij
715 commissies, excursies en als verbinders tussen PS, GS en ambtenaren. De Staten zijn geen
slaapplaats voor ouderen zoals in sommige landen gebruikelijk, voor mij een reden om ondanks
dat ik mijn aandeel met heel veel plezier geleverd heb, de toekomst aan de volgende generatie te
laten en mijn eigen next step in de recreatie te zoeken. Het was een eer om hier met u allen te
mogen werken aan het mooie Noord-Holland en wens de nieuwe PS een net zo actief college als
het huidige.

720

De **VOORZITTER**: Mijnheer Struben, dank u wel namens iedereen, een prachtige mooie ode aan onze prachtige gedeputeerden. Een aantal vertrekkende Statenleden heeft aangegeven nog het woord te willen voeren bij deze afscheidsvergadering. Ik geef ze daartoe graag de gelegenheid. Als eerste is het woord aan mevrouw Van Duijn (PvdA).

725

Mevrouw **VAN DUIJN** (PvdA): Voorzitter. Laatst vroeg iemand aan mij, ben jij eigenlijk goed in bed? Dat kan ik beamen, want ik ben een goede slaper. Ik heb hier een foto die vandaag in de krant stond van een bed met een fiets erin, dat is niet mijn bed, want het is vandaag precies 50 jaar geleden dat John Lennon en Yoko Ono alweer drie dagen achter elkaar in bed lagen. Ook goede slapers dus. Zij deden dit voor vrede en geluk. Toen ze vroeger aan John vroegen, wat wil je later worden, antwoordde hij 'happy' en dat is precies wat ik altijd van mijn ouders heb meegekregen. Wat je ook doet, wees vooral blij en gelukkig. Vier jaar geleden rond deze tijd was ik net beëdigd als Statenlid en stond ik hier samen met mijn ouders een potje blij te zijn. Ook al ben ik vaak een blij mens, dat betekent niet dat je je altijd happy voelt. In de vier jaar is veel gebeurd en dan heb ik het niet over alle duurzame plannen waaraan wij samen met de collega's hebben gewerkt. Er zijn mensen ziek geweest en helaas ook overleden en een aantal van ons kende andere heftige dingen. Maar gelukkig waren jullie er, en dan kijk ik overal naartoe, de glimlachen, vriendelijke woorden en zelfs hier en daar een knuffel, want het gaat hier ook over mensen die allemaal uniek zijn en op hun eigen manier een steentje willen bijdragen aan een betere wereld, hoe die er ook uit mag zien want niet alles is zwartwit en ook niet alles is links of rechts. Oké, het mannentoilet zit meestal aan de linkerkant. Dat kun je onthouden met het Engelse ezelsbruggetje: Women are usually right. Maar doe het vooral samen, samen met alle mooie mensen hier, dus dat is ook de griffie, de bodes, de mensen beneden, iedereen hier die zich inzet voor de Noord-Hollandse samenleving. Wij zijn niet voor niets het enige land ter wereld dat dit woord kent en ik ben blij met jullie. Lieve mensen, in deze zaal en elders in het gebouw, ik ben wel een beetje van jullie gaan houden. Ik ga eindigen met een vers: zing, vecht, huil, bid, lach, werk, bewonder en val, beklim bergen en overwin het dal. Het zit erop, het gaat jullie goed allemaal.

730

735

740

745

750

755

760

De heer **DE GRAAF** (CDA): Voorzitter, het liefste zou ik de nieuwe Statenleden willen toespreken want zij vertegenwoordigen de kiezers van deze tijd. Ik zou hen willen oproepen en toewensen om de grenzen op te zoeken, de randen van de kerntaken van de provincie. Het optimale takenpakket dat u zojuist noemde, is misschien wel aan enige oprekking toe, want hoe serieus de provinciale ambtenaren hun werk ook opvatten en hoe goed bedoeld en ambitieus het provinciale bestuur ook is en hoe hier bevlogen de volksvertegenwoordigers hier soms zijn, nog te vaak wordt de provincie als een hindermacht ervaren, een beeld van nee, tenzij en dat zou moeten zijn ja, mits. Dat geeft de provincie kleur op de wangen. U noemde al eventuele nog aanstaande wijzigingen in het takenpakket. Dat zijn interessante opties voor de komende periode en het kan, laat ik een paar voorbeelden noemen waarbij de provincie wel langs de randen schuurt, SolaRoad, SHIP, de totstandkoming van het perspectief fiets, drie voorbeelden van succesvolle initiatieven die met een strikte opvatting van de kerntaken net zo goed niet zouden zijn opgepakt. En kijk eens hoe dat schuren langs de randen Noord-Holland glans geeft, wat het heeft opgeleverd en nog kan geven. Noord-Holland heeft één ambtenaar op 2.800 inwoners, Zuid-Holland – redelijk

765 vergelijkbaar – één op 2.250, als ik het goed heb uitgerekend. Misschien moet dat ook worden
opgerekt, want bij veel projecten is vertraging helaas eerder gemeengoed dan versnelling. Tot
slot wens ik alle nieuwe leden veel werkbezoeken toe, inclusief BOT-overleggen,
werkconferenties, technische briefings en hoe het allemaal heet. Als lid van de commissie
Mobiliteit en Financiën en als voorzitter van de commissie NLWM was ik betrokken bij 71 extra
770 bijeenkomsten per commissie, dat waren er dus 142. De werkbezoeken geven glans aan het
lidmaatschap van PS. Ik wil veel dank betuigen aan iedereen die hiervoor aan het werk geweest is.
Samengevat voor de nieuwe periode, zoek de grenzen op, versnelling geeft voldoening en geniet
van het mooie Statenwerk.

775 De heer **DE GROOT** (D66): Voorzitter. Het is een familietrekje om vooral vooruit te kijken. Mijn
startpunt daarbij is een van de grootste verworvenheden in mijn optiek van de afgelopen periode,
namelijk de economische agenda die een weefsel vormt van welvaart, welzijn en duurzaamheid.
In tegenstelling tot velen hier verwacht ik dat de energietransitie niet het beleidsthema wordt
voor de komende periode, wel de uitvoering daarvan, dat wordt echt een dingetje. Ik pleit daarom
780 voor het inzetten van de vrijvallende beleidsruimte voor mensen met slechte kansen op de
arbeidsmarkt. Ik doe inspiratie op bij de rechtsfilosoof van liberale huize, John Rawls, en verkort
zijn hoofdpunten uit Theory of Justice. Ieder mens heeft een gelijke claim op een volwaardig
basispakket aan rechten en vrijheden te garanderen door de overheid. Sociaal en economische
ongelijkheid is alleen gerechtvaardigd indien de minst bevoordeelden hiervan profiteren. Volgens
785 mij kun je die punten anders dienen dan Rawls doet, namelijk met een dynamische rol van de
overheid. Deze kan die activiteiten bevorderen waaraan juist minder bedeelden het meest
behoefte hebben. Binnen de economische agenda liggen daarvoor kansen. Bijvoorbeeld bij de
grondstoffenrotonde en de toegevoegde waarde daaromheen, de energietransitie, nieuwe
businessmodellen voor de haven en de Westas en verspreiding van toerisme, een goede mix van
790 tweede kans en/of na ervaringsonderwijs, convenanten met werkgevers, samenwerking in de
MRA en Noord-Holland-Noord kunnen zorgen dat het Noord-Hollandse deel van de een miljoen
vacatures die op dit moment openstaan op zijn minst voor een belangrijk deel gevuld worden
met mensen die nu slecht toegang hebben tot de arbeidsmarkt of dat dreigen te krijgen. Zo'n
aanpak draagt bijna alle aspecten van de economische agenda. Meer welvaart door beter werk en
opleiding, welzijn en minder dagelijkse geldzorgen en bevordert de duurzaamheid door extra
795 menskracht en draagvlak op een andere manier, want de mensen verdienen aan transitie. Waar
mogelijk zal ik ieder streven op dit gebied willen ondersteunen, maar dan vanaf nu vanaf een
andere plek buiten PS. Ik heb gezegd. Dank aan de collega's en het college voor de fijne
samenwerking, maar vooral dank aan mijn gezin waarvan ik de ruimte heb gekregen om hier de
afgelopen twaalf jaar actief te zijn. Het ga u goed.

800 De heer **HIETBRINK** (GL): Voorzitter. In 2006 diende ik als nieuwbakken raadslid in de gemeente
Bergen een amendement in op het armoedebeleid dat de CDA-wethouder had voorgelegd aan de
raad. GL had twee zetels en zat in de oppositie. De brede coalitie waarvan het CDA deel
uitmaakte, had 19 van de 23 zetels, kansloos was mijn inschatting, maar tot mijn verbazing werd
805 mijn amendement aangenomen. Zes jaar later moest ik als wethouder een zwaar bevochten
bestemmingsplan verdedigen in de gemeenteraad. De fractie van GL – we waren inmiddels

coalitiepartij – diende zes amendementen in tegen het bestemmingsplan van haar eigen wethouder. Het werd een levendige discussie. Aan het einde van de avond waren drie van de zes amendementen verworpen, de andere drie haalden wel een meerderheid. Een brede coalitie die
810 een minderheid iets gunt, een fractie die haar eigen wethouder het vuur aan de schenen legt. Het zijn voor mij voorbeelden van hoe het moet. Politici die elkaar wat gunnen en bestuurders met lef die accepteren dat echte politiek gepaard gaat met onzekerheid en discussie. Ik zeg het met spijt, ik heb het de afgelopen jaren in de provincie gemist. Na vier jaar ga ik PS verlaten. Het is voor mij ook een afscheid van een periode van dertien jaar politiek na een periode als raadslid en
815 wethouder in de gemeente Bergen. Ik wil jullie hartelijk bedanken voor de afgelopen vier jaar, collega-Statenleden, gedeputeerden, de CdK en iedereen op de griffie en in het ambtelijk apparaat. Een extra woord van dank aan de leden van de fractie GL. Ik ga de vriendelijke interventies van Jesper, de zorgvuldige woordkeuze van Fred, het geweldige voorzitterschap van Rosanne en de strijdbaarheid van Zita missen. Hanneke en Daniël waren geweldige
820 ondersteuners. Ik ben blij dat Zita, Rosanne en Jesper onze idealen nog een periode willen uitdragen. Die zijn bij hen in uitstekende handen. De geweldige verkiezingsuitslag geeft alle vertrouwen dat onze idealen de komende vier jaar meer ruimte zullen krijgen. Ik hoop en verwacht dat GL ook kan bijdragen aan een provinciale politiek waarin minderheden iets wordt gegund en bestuurders met lef het pluche bekleden. Ik maak mij ondertussen grote zorgen over
825 het politieke klimaat in Nederland. De grootste partij in de provincie Noord-Holland en straks in de Eerste Kamer roept leerlingen en anderen op om voorbeelden van linkse indoctrinatie te melden. Geef je linkse leraar aan. Mijn school legt binnenkort zonnepanelen op het dak en een meldpunt van Forum gaat daar niets aan veranderen, net zo min als aan de groeiende steun voor stevig klimaatbeleid in ons land. De Uil van Minerva komt altijd pas als de schemering invalt, te
830 laat dus. GL kiest gelukkig voor een zonnige en verdraagzame toekomst.

Mevrouw **KIRCH** (VVD): Voorzitter. Na dertig jaar politiek actief te zijn geweest en bijna even lang als volksvertegenwoordiger het mooie ambt te hebben vervuld, neem ik vanavond afscheid van dit eervolle politieke ambt. Het geven van hart en ziel aan deze politieke zaak zit na al die jaren
835 in mijn bloed en zal ik wel gaan missen, maar na drie decennia is het voor mij tijd voor verandering. Dit moment valt samen met een nieuwe fase in mijn leven die ook wel nieuwe uitdagingen zal brengen, dus ik hoop snel in het gat te kunnen springen en verder te gaan. Dit neemt niet weg dat ik het belangrijk zal blijven vinden om maatschappelijk actief te blijven en dienstbaar te zijn aan de maatschappij. Ik denk dan ook dat ik velen van jullie op de een of
840 andere manier wel weer zal tegenkomen, dus vanavond ook geen zwanenzang van mijn kant, want zo ben ik niet. Toch is weggaan een beetje sterven, *partir c'est mourir un peu*, dat schreef de Franse dichter al in 1891, Edmond Haraucourt. Ik laat hier vanavond ook een stukje van mezelf achter. Ik bedank mijn collega's voor de samenwerking en de ambtelijke ondersteuning dank ik voor alles waar jullie ons bij hebben geholpen. Morgen treedt een nieuwe groep
845 volksvertegenwoordigers aan, het politieke landschap is veranderd en dat zal even wennen zijn, maar toch mijn advies, zet de hakken niet in het zand maar praat in overleg met elkaar en vind elkaar om de inwoners van Noord-Holland naar eer en geweten goed te kunnen vertegenwoordigen en het belang van de provincie te dienen. Ik kan geen afscheid nemen zonder mijn thuisfront dat hier aanwezig is, te bedanken. Mijn man en kinderen hebben mij altijd

850 gesteund en ruim baan gegeven om mijn hobby – de politiek – te kunnen uitoefenen. Daar ben ik
ze heel dankbaar voor. Tevens wil ik ook mijn twee grootste fans bedanken die vanwege beperkte
toegang hier vanavond niet aanwezig zijn, dat zijn mijn vader en moeder, die deze vergadering
vanaf thuis volgen. Morgen gaan we lekker samen aan het gebak en het nog een keer nakijken. Ik
ben heel blij met de provinciale onderscheiding en met het kunstwerk dat wij krijgen. Mijn
855 voorkeur gaat uit naar het grote kleurrijke, niet omdat het groot is, maar omdat het kleurrijke mij
herinnert aan dit prachtige gebouw. Dat is voor mij een waardevolle herinnering. Ik bedank Zijne
Majesteit voor de eervolle Koninklijke onderscheiding, die ik zo dadelijk krijg opgespeld. Die zie
ik als kroon op mijn politieke maatschappelijke loopbaan. Het uitoefenen van mijn taak als
volksvertegenwoordiger was mijn hobby. Ik heb die jaren met veel plezier gedaan en ik draag
860 veel waardevolle herinneringen met mij mee. Vooral zal ik een warm gevoel bij mij houden.
Bedankt allemaal.

De heer **KRAMER** (GL): Voorzitter. Het is ruim twee decennia geleden dat ik actief werd in de
Amsterdamse politiek; in verschillende rollen hard gestreden voor het oplossen van lokale
865 problematiek. Veel initiatieven tot brede samenwerking stonden garant voor mooie resultaten. Zo
gaat het binnen de ring, maar helaas niet in de Staten. Het ligt doorgaans niet aan de oppositie
dat menig initiatief in de kiem wordt gesmoord, maar aan de bestuurscultuur van de coalitie waar
onze argumenten vaak niet worden gehoord. Het beginsel meer ruimte en vertrouwen geven
komt binnen de Staten nog niet tot zijn recht. De strenge coalitiediscipline houdt dat tegen, deels
870 geïnternaliseerd, deels opgelegd. Mijn ervaring wordt daar gelukkig niet alleen door bepaald. De
vele persoonlijke contacten zijn daarvoor te rijk. Ook de verworven invloed en de resultaten die
wel zijn behaald, geven daarvan blijk. Een sterke democratie waardeert andere zienswijzen, voor
een kleurrijke en diverse provincie geldt dat helemaal, ook en juist bij de opkomst van boreale
denkwijzen is verdieping van de democratie cruciaal. Daarom vraag ik de Staten actief bij te
875 dragen aan de participatieve democratie en deze aan te jagen en deze te ontdoen van
bureaucratie. Gemeenten te stimuleren breed gedragen burgerinitiatieven te honoreren en te
adviseren – zo nodig te verordonneren – de provinciale waarden te respecteren. Kaders te stellen
en regie te voeren, waar die node kunnen worden gemist. Een coalitie te vormen binnen
hoofdcontouren waarbij meer door PS wordt beslist. Ja, de provincie heeft bestaansrecht. Op de
880 taakinfilling rust geen taboe, maar uitholling van haar rol is onterecht. De provincie doet ertoe.
Dank aan de griffie, collega-politici en menig ambtenaar en succes in het nieuwe bestuursjaar.

Mevrouw **VAN LANGEN** (VVD): Voorzitter. Ik wil het vanavond kort met u hebben over loslaten,
daar heb ik persoonlijk best moeite mee. Vandaar dat ik heb besloten de kans te benutten hier
885 vanavond nog een keer het woord te voeren. Al waren de laatste maanden niet eenvoudig, ik heb
enorm genoten van mijn periode in de Staten en van de plezierige samenwerking met jullie allen
en alles wat wij in deze periode samen hebben meegemaakt en bereikt. En dat zal ik nu dus
moeten loslaten. De Statenleden die opgaan voor een nieuwe periode, wens ik toe dat zij ook
vaker leren loslaten, want dat is onder meer wat de nieuwe Omgevingswet van u vraagt. Loslaten
890 richting gemeenten, waterschappen en samenwerkingsverbanden van boeren, milieuorganisaties
enzovoorts. De rol van Statenleden gaat ongetwijfeld veranderen en ik ben er trots op om samen
met jullie te hebben gewerkt aan de koersbepaling van deze Omgevingswet. Ik wens jullie allen

veel succes en voldoende vertrouwen om een aantal regels en taken te leren loslaten. Het wordt
tijd dat ik dat ook ga doen, maar niet voordat ik alle aanwezigen nog een keer heb bedankt voor
895 de plezierige samenwerking. Het voelde voor mij als een warm bad en natuurlijk ook het
thuisfront dat mij de gelegenheid heeft gegeven om dat deze periode te kunnen doen. De
voorzitter heeft het al gemeld, er staat voor jullie allemaal nog een bus kleurrijke tulpen in de hal
om mee te nemen naar de borrel. Ik zou zeggen, kom de regio waar deze mooie tulpen vandaan
komen, nog eens bekijken als u in de buurt bent. Bedankt en wie weet, tot ziens.

900

Mevrouw **DE MEIJ** (50plus): Voorzitter. Fijn dat ik nog een keer aan deze knoppen mag draaien,
dat doet mij goed. Hierbij wil ik van de gelegenheid gebruik maken om de griffie, de bodes en
alle ambtenaren hartelijk te bedanken voor hun inzet en steun van de afgelopen vier jaar. Die was
echt geweldig. Fijn ook dat iedereen die vanavond toch iets mocht zeggen, daar elk twintig
905 minuten voor heeft gekregen. Die ga ik dan ook ten volle gebruiken, want ik ga ieder van u
persoonlijk af. Allereerst wil ik iedereen feliciteren die er zetels bij heeft gekregen na 20 maart.
Verder ben ik de afgelopen weken bezig geweest met het terugkijken op de afgelopen vier jaar
als Statenlid van de fractie mevrouw De Meij. Ik weet niet of u afgelopen zondagavond het
programma Tegenlicht gezien heeft over het feit dat in het westen 20% van de bevolking een
910 bullshit baan heeft, met zoveel inhoud dat niemand het zal merken als het werk opeens niet
meer gedaan wordt. Ik kan u verzekeren, zo voelde ik mij ook vaak na vele avonden en na lange
PS-vergaderingen en commissies. Aan mijn inzet – al zeg ik het zelf – heeft het absoluut niet
gelegen. Vele moties en amendementen ingediend, kilometers aan leesvoer en stukken
verslonden en bijdragen geleverd maar veelal was het resultaat gering tot nihil. Ik heb in de
915 algemene beschouwingen vaak gezegd dat ik het jammer vind dat maar weinigen van de mensen
in dit huis elkaar iets gunnen, laat staan de coalitie de oppositie. De afgelopen jaren heb ik vele
zaken voor ouderen aangekaart, maar ik kreeg veelal te horen of we gaan er niet over of het is
geen speerpunt van beleid. Deze coalitie had helaas niets met zorg, ouderenbeleid, dak- en
thuislozen of het terugbrengen van de menselijke maat in de maatschappij. Het politieke
920 landschap is fors veranderd sinds 20 maart en ik moet u eerlijk zeggen dat mij dat niet verbaast.
Ik heb me vanaf het begin van de Statenperiode veelal geërgerd aan de zelfingenomenheid van
coalitiepartijen die werkelijk alles dichtgetimmerd hadden in hun akkoord, zodat het voor de
oppositie weinig of geen zin had zaken te roeptoeteren of voor elkaar proberen te krijgen. Het
maakt het werk als Statenlid zeker met één zetel, er niet leuker op. Met velen van u heb ik echter
925 zeer prettig samengewerkt. Ik noem de SP, GL, PvdD, PVV, ONH en de coalitiepartijen wil ik ook
hartelijk danken voor de samenwerking, alleen had ik met hen weinig tot geen contact. Ze
hadden mij immers nooit nodig. Wat wij als 50plus gelukkig wel voor elkaar gekregen hebben, is
dat in de hal beneden van het provinciehuis artikel 1 van de Grondwet op de muur is gezet. Ik
hoop van ganser harte dat ook het Forum voor Democratie al is het uw partij niet en al bent u het
930 er niet mee eens, toch zoals het hoort in een democratische samenleving welkom wordt geheten
in deze Staten en niet bij voorbaat door partijen wordt uitgesloten. De bedreigingen aan hun
adres vind ik not done. Ik hoop oprecht dat het voor alle zittende en nieuwe Statenleden leuker
en uitdagender wordt, de komende periode beter dan de afgelopen vier jaar en ik hoop dat er
een akkoord op hoofdlijnen komt waarbij het zowel voor de coalitie als oppositie spannend wordt
935 met elkaar in overleg te treden, want je zult het met elkaar moeten doen. Tot slot wens ik alle

Statenleden en leden van GS die stoppen, veel plezier in hun verdere leven en wens de zittende Statenleden en de voorzitter heel veel succes de komende jaren. Al klinkt het raar uit mijn mond, ik zal u missen.

940 De heer **PAPINEAU SALM** (PvdA): Voorzitter. Ik wil mijn twee minuten gebruiken om iets te
zeggen tegen onze bodes, die zitten daar achteraan. Zij zijn de stille krachten die het werk van
de Staten enorm vereenvoudigen. Zij zijn altijd aanwezig, kopiëren moties, ruimen ons papier op
als wij de vergaderzaal verlaten. Voor onze fractievergaderingen regelen ze vaak de audiovisuele
945 met de heren en dames gehad, altijd lachen, altijd een geintje maken. Ik wil daarom de acht
bodes die wij hebben, bedanken voor de fijne samenwerking en ik heb een kleine attentie, een
boerenkaarsje van het mooiste Waddeneiland van Noord-Holland. Dat overhandig ik aan de
seniorbode. (applaus). Fijn dat ik nog even de gelegenheid krijg om in deze laatste vergadering
een motie in te dienen, een motie Vreemd aan de orde van de dag. Met veel plezier kijk ik terug
950 op acht jaar Statenwerk. In die periode ben ik steeds meer fan geworden van onze mooie
provincie. Ik ben betrokken geweest bij vele plannen en ontwikkelingen. Ik heb met het openbaar
vervoer een groot aantal locaties bezocht en heb daarnaast intensief samengewerkt met de
collega's, gedeputeerden en ambtenaren. Als fan vind ik het leuk om ook na vandaag de
ontwikkelingen van de provincie te blijven volgen. Dat kan in de vorm van een vereniging van
955 oud-Statenleden. Gemeenten als Amsterdam hebben een vereniging van oud-raadsleden als
voorbeeld. Na overleg met de griffie, de CdK en diverse fractievoorzitters stel ik voor om een
vereniging voor oud-Statenleden op te richten. Het gaat om een zelfstandige vereniging waarvan
oud-Statenleden tegen betaling van contributie lid kunnen worden. De Statengriffie is bereid om
de vereniging organisatorisch te ondersteunen.

960

Motie Vreemd aan de orde van de dag 19/270319

Oprichting vereniging van oud-Statenleden provincie Noord-Holland

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 27 maart 2019

965

Constateerende dat:

- *De provincie Noord-Holland geen vereniging kent voor oud-leden van Provinciale Staten;*
- *Diverse gemeenten, waaronder Amsterdam al jaren een vereniging van oud-gemeenteraadsleden kennen.*

970

Overwegende dat:

- *Oud-Statenleden zich meerdere jaren actief hebben beziggehouden met beleid van de provincie, ontwikkelingen, projecten in de provincie;*
 - *Er bij meerdere oud-Statenleden interesse is om de ontwikkelingen van en in de provincie te blijven volgen na hun Statenlidmaatschap;*
 - *Het relevant is voor degenen die dat willen, om de opgedane contacten in de Statenperiode in een andere setting voort te zetten;*
 - *Betrokken oud-Statenleden goede ambassadeurs voor de provincie kunnen zijn.*
- 975

980 *Spreken uit dat:*

- *Oud-Statenleden zelf een vereniging met een bestuur gaan oprichten waarvan alle oud-Statenleden tegen betaling van een jaarlijkse bijdrage lid van kunnen worden;*
- *De vereniging jaarlijks een bijeenkomst in het provinciehuis organiseert en afhankelijk van de interesse andere activiteiten, zoals excursies;*
- 985 - *De Statengriffie te verzoeken de vereniging te ondersteunen door het inzetten van maillijsten voor het verspreiden van uitnodigingen en het ondersteunen bij de logistieke organisatie voor de jaarlijkse bijeenkomst in het provinciehuis.*

En verzoeken het college van GS voorts:

990 *Het mogelijk te maken dat de vereniging van oud-Statenleden haar jaarlijkse bijeenkomst in het provinciehuis kan houden en daarbij een inleiding te verzorgen over actuele ontwikkelingen in de provincie*

en gaan over tot de orde van de dag.

995 *Fractie PvdA*

De **VOORZITTER**: De ingediende motie nr. 19 maakt onderdeel uit van de beraadslagingen. Nadat de overige vertrekkende Statenleden hebben gesproken, zal over de motie worden gestemd. We zijn zo vrij geweest de motie vooraf te kopiëren en deze zal nu worden uitgedeeld.

1000 Ik stel voor om na de laatste spreker voordat wij overgaan tot het uitreiken van ereblijken, te gaan stemmen over motie 19. Het woord is nu aan mevrouw Van Rooij (PvdA).

Mevrouw **VAN ROOIJ** (PvdA): Voorzitter, ieder mens handelt vanuit zijn overtuigingen, die je in je leven hebt gekregen door waar je bent opgegroeid, door de mensen die je omringden, door

1005 gebeurtenissen in je leven. Het maakt je tot wie je bent, wat je doet en waar je in gelooft. In de politiek probeer je vanuit je overtuigingen je idealen te verwezenlijken, maar de politiek leert je ook om te luisteren naar mensen met andere overtuigingen. Overtuigingen die soms heel ver van je af staan, die je soms zelfs angstig maken. Maar luisteren naar elkaar kan altijd en proberen te begrijpen is essentieel om met elkaar samen te werken. Ik geloof in ieder mens, ook al doen ze

1010 soms dingen die mij met afschuw vervullen. Het maken van verbinding is essentieel om te begrijpen, om te bewegen, om je eigen overtuigingen steeds langs een lat te leggen en soms te heroverwegen. Ik geloof in een inclusieve samenleving waar plaats is voor iedereen, waar iedereen gelijk is, ongeacht waar je bent geboren, wat je gelooft en wat je doet. Daarom is verbinding maken voor mij heel belangrijk. In deze Staten en binnen mijn partij heb ik daaraan

1015 een bescheiden bijdrage mogen leveren. Het heeft mij persoonlijk veel gebracht, ik heb van u allemaal veel mogen leren. Ik heb met u allemaal mogen samenwerken, met de een iets meer dan met de ander, maar wel steeds geprobeerd de verbinding in stand te houden, uw standpunten en overtuigingen mee te wegen en daarvoor ben ik u allen zeer dankbaar. Ik neem het mee op mijn verdere levenspad en mijn missie. Ik ben een idealist, misschien een dromer, maar ik probeer

1020 voor mensen in mindere omstandigheden het verschil te maken en hun wereld iets mooier te kleuren dan die is. Zoals er ook in mijn leven mensen waren die het verschil hebben gemaakt. Ik

ben net weer terug uit Athene waar ik met vluchtelingen heb gesproken en gewerkt en ik sta weer even met beide benen op de grond. Het maakt mij nederig. Tegen u wil ik nog zeggen, wees zelf de verandering die je wilt zien in de wereld, be the change, ofwel niet lullen, maar poetsen.

1025 Bedrijf vooral politiek met uw hart. Ik wil iedereen bedanken maar vooral mijn kiezers van de PvdA, mijn eigen partij en mijn eigen fractie, een fantastisch team, dankzij hen heb ik hier acht jaar kunnen staan. Hartelijk dank.

1030 De heer **VAN DER SLUIJS** (PVV): Voorzitter. Ik was ook lid van de NLWM-commissie en nu mag ik een soort omgekeerde maidenspeech houden, misschien wel een exit-speech. Mijn excuses voor de afwezigheid van de rest van de PVV-fractie, waarschijnlijk hadden ze vanavond iets belangrijkers te doen, declareren of zo. Na acht jaar komt er een einde aan mijn Statenlidmaatschap, acht prachtige jaren. Daarom wil ik van deze gelegenheid gebruik maken om enkele personen te bedanken, maar gezien de beperkte tijd van twee minuten, beperk ik mij tot

1035 'bedankt allemaal'. Ik wil wel specifiek mijn echtgenote en kinderen bedanken die mij hierin acht jaar hebben gesteund door dik en dun. Met sommigen van jullie had ik een speciale band, ook al zaten jullie bij de verkeerde partij. Zo ook met de heer Den Uyl. Meer dan eens kwam hij op hoge poten naar de interruptiemicrofoon als ik het woord voerde. Het had wel iets aandoenlijks, ik dacht: daar komt Dreetje Hazes van de politiek aan, nee, ik mag Xander graag en dat weet hij,

1040 ondanks zijn verkeerde ideeën. Ik weet niet hoe u de verkiezingsavond heeft ervaren, maar het leek wel een thriller met een bizarre afloop en waarbij je zonder alcohol te hebben genuttigd, toch de volgende ochtend wakker werd met een enorme kater. Blijkbaar kun je de grootste partij worden door niet te flyeren, geen verkiezingsprogramma te hebben en niet aan debatten mee te doen en daar is het voor de PVV misgegaan. Wij hadden wel een verkiezingsprogramma,

1045 weliswaar een A4'tje, maar toch. Het zou mij overigens niet verbazen als Jaap Bond deze formule de volgende keer ook toepast. Alle gekkigheid op een stokje. Ik maak van deze gelegenheid graag gebruik om de winnaars te feliciteren. In de eerste plaats Forum voor Democratie, laten wij hopen dat ze morgen allemaal naar Noord-Holland zijn verhuisd, anders is het feest van korte duur. En was dat maar het minste probleem voor Forum voor Democratie. Ik wil mijn walging

1050 uitspreken over de parels van onze maatschappij die vinden dat ze iemand met de dood mogen en kunnen bedreigen en dan heb ik het over verschillende politici, niet alleen van Forum, omdat ze het niet eens zijn met de standpunten van die partij. Ik ben dan ook van mening dat het OM hier hard tegenop moet treden. Ik wil ieder Statenlid vragen hier een statement over te maken. Laat merken dat wij vinden dat dergelijk verwerpelijk gedrag niet getolereerd kan worden.

1055 Vergeet niet wat er uiteindelijk met Pim Fortuyn is gebeurd. Ook GL van harte gefeliciteerd, maar ik wil hen iets meegeven voor de komende periode. Waarschijnlijk hebben jullie net als ik, geconstateerd dat er in Noord-Holland als een dolle bomen worden omgekapt, al dan niet met kapvergunning en daar word ik allerminst vrolijk van. Als het jullie echt om CO2 gaat, dan moet je geen bomen kappen en verbranden in een biomassacentrale en jezelf vervolgens wijsmaken

1060 dat dat CO2 neutraal is, enkel en alleen omdat dat door GL in de Tweede Kamer in een initiatiefwetsvoorstel Klimaatwet is opgenomen. Omdat in dit initiatiefwetsvoorstel staat dat elektriciteit opgewekt door biomassa CO2 neutraal is, maakt dat natuurlijk niet echt CO2-neutraal. Jullie zijn slim genoeg om dat zelf te kunnen bedenken. Nee, jullie moeten juist bomen planten, daar heb ik het met mevrouw Zita weleens over gehad. Bomen zijn hele kleine fabriekjes

1065 die CO2 omzetten in zuurstof, zuurstoffabriekjes, dat klinkt mooi. Je moet er dus niet elke dag
1.500 in de biomassacentrale gooien. Het is doodzonde om elke dag een klein bos om te hakken
en te verbranden, nee, je zou er elke dag 1.500 moeten planten, dus mevrouw Pels, doe daar wat
aan. Ik ga afsluiten. Ik hoef u niet uit te leggen dat het vak van politicus een bijzonder vak is en
als ik dat wel zou moeten uitleggen, dan een andere keer want ik heb maar twee minuten en
1070 volgens mij ben ik daar nu al bijna doorheen. Ik kan deze acht jaar omschrijven als 'wat krom is
wordt recht gepraat' en wat rechts is, is soms heel erg links en viceversa. Dat wilde ik nog even
zeggen. Ik zou nog even door kunnen gaan, maar ik denk dat mijn twee minuten om zijn en ik
wil niet te veel het geduld van de nieuwe CdK op de proef stellen. Ik heb het werk met veel
plezier en inzet gedaan, maar er is een tijd van komen en er is een tijd van gaan en de tijd van
1075 gaan is gekomen. Het gaat jullie allemaal goed. Nog even een stemadvies op de motie. Ik denk
dat de voltallige hier aanwezige PVV-fractie deze motie zal kunnen steunen.

De heer **TIJSSENS** (D66): Voorzitter. Een hele kleine correctie, maar daarvoor wil ik u en degenen
die geholpen hebben met het maken van de speech, wel complimenteren met het lijvige werk
1080 waarin bijna geen fout te ontdekken was en tal van leuke details om zaken op te halen. Er zat een
foutje in, namelijk dat Heleen Keur die hier Statenlid was, het idee had van het Statencabaret om
te voorkomen dat de lat nu te hoog ligt voor mij. Een ander ding dat u meldde, was wel correct.
Voor mij is de democratie een feest en ik vond het leuk dat dat in uw typering terecht was
gekomen. Als democratie een feest is, dan is dit de balzaal, het centrum van het feest van de
1085 democratie is voor mij hier de afgelopen vier jaar geweest en het was heel erg leuk om mee te
maken. Voorzitter, wellicht kent u de ervaring op een feest en op het moment dat u de huiskamer
betreedt, zijn er een aantal gasten die staan op van de bank en die zeggen, ik denk dat wij maar
eens gaan. Misschien had u dat gevoel vanavond af en toe ook en laat ik nou zeggen dat ik ook
het gevoel had dat ik op dat feest was en in tegenstelling tot mijn gewoontes - want meestal blijf
1090 ik lekker plakken - was ik een van de mensen die op die avond hadden gezegd, ik denk dat ik
maar eens op tijd ga en ik neem afscheid, ik doe mijn jas aan en ik ben echt weg. Ik sta in de tuin
nog even met iemand te praten en op dat moment staat er een enorme groep uitbundige
vrienden en de mensen om mij heen, zeggen, wie zijn dat? Ik ken die mensen niet, die komen
ook op het feest. Het feest voor de democratie wordt plotseling bezocht door een enorme groep
1095 mensen van Forum voor Democratie en wij kennen ze allemaal nog niet. Ik sta daar in de tuin met
mijn jas aan en ik kan niet meer met goed fatsoen terug en ik denk, shit - excusez le mot - wat
ontzettend jammer dat ik dit niet mee ga maken, want ik ben echt heel erg benieuwd naar
degenen die wel blijven, hoe het gaat in de samenwerking, hoe het zich ontpopt, niemand weet
wat de bedoeling is op het feest voor deze gasten, maar ik hoop wel dat het een hele leuke partij
1100 gaat worden. Wij hebben hier vier jaar in deze feestzaal gezeten en dan ga je heel snel van elkaar
houden. Ik hou van jullie allemaal, zelfs van J.

De **VOORZITTER**: Is dit een positieve stemverklaring op de motie? Want u wilt op de hoogte
blijven van wat hier gebeurt.
1105

De heer **TIJSSENS** (D66): Die duiding begrijp ik wel, maar ik heb de heer Papineau Salm beloofd
om tegen de motie te stemmen, want ik had begrepen dat u het wel leuk had gevonden als

iemand tegen de motie zou zijn. Laat ik u tegemoet komen, een enorm sympathiek voorstel, maar geen kerntaak.

1110

De heer **DEN UYL** (PvdA): Voorzitter. Ik heb het als een hele grote eer beschouwd om volksvertegenwoordiger te mogen zijn en het is prachtig dat je vanuit deze rol iets voor de inwoners van Noord-Holland hebt kunnen doen, zo ervaar ik dat. Wat ik ook heel erg mooi heb gevonden, is de samenwerking met jullie allemaal in PS, met de een wat gemakkelijker en met de ander wat stroever, maar over het algemeen was de samenwerking goed. De waardering geldt ook voor de medewerkers van de provincie, de griffie, GS en de CdK. Voor degenen die verder gaan, heel veel succes. Een mooi nieuw college en vooral een mooi nieuw collegeprogramma. Dat zal niet zo gemakkelijk zijn, maar dat is aan de degenen die blijven. Heeft u echt grote problemen, dan kunt u altijd bij mij komen voor een advies. Er zijn hier drie mensen die net als ik acht jaar geleden fractievoorzitter waren, namelijk Remine, Bram en Jeff. Dat wilde ik even memoreren. Flip, ik vergeet jou niet, maar zij waren het acht jaar lang. Ik heb goed kunnen functioneren dankzij een fantastische fractie en een fantastisch team. Leuk. Ten slotte, degenen die net als ik vertrekken, jullie hebben allemaal een presentje van de PvdA ontvangen. Hierbij wil ik iets opmerken, laat rozen bloeien, u kunt hem overal neerzetten – het is uiteraard verzorgd door Lars, die heeft er ook echt verstand van – en dan kunt u nog jarenlang aan de PvdA denken en een beetje van ons genieten. Hartelijk dank en het gaat u allen goed.

1115

1120

1125

1130

1135

1140

1145

1150

Mevrouw **WEEMHOFF** (D66): Voorzitter. Precies vijftientig jaar na mijn installatie in Zwijndrecht Zuid-Holland, neem ik hier afscheid van PS van Noord-Holland, een gepast moment om te reflecteren op mijn rol als volksvertegenwoordiger, maar dan moet je wel de context kennen. Ik ben een geboren Rotterdammer, dus geen woorden maar daden, opgegroeid in de Bijbelbelt waar de waarde van omzien naar elkaar heel belangrijk is. En ik ben politiek gevormd in de Drechtsteden, daar waar je werkelijk een ander iets moet gunnen om samen verder te komen. Die waarden heb ik geprobeerd te vertalen in deze Statenperiode. Met het mandaat van de afgelopen vier jaar konden wij het verschil maken, maar toch bleek het moeilijk samen te werken buiten de coalitie. Feit: van de totaal 48 door ons ingediende moties en amendementen zijn er welgeteld 11 buiten de lijntjes opgetekend. Uiteraard met overtuiging voor onze volle inzet op de planet en de profit, maar wat mij betreft te weinig op de factor people en welke impact overheidshandelen op een mensenleven kan hebben. De rigide opvatting over de kerntaken versus de interbestuurlijke aansprakelijkheid, het monistische karakter van Noord-Holland en de beperking van de mogelijkheden als volksvertegenwoordiger. Soms gewoon niet uit te leggen, denkend aan de waarde van convenanten of bijvoorbeeld de provinciale rol bij milieu- en geluidshinder. Ik heb regelmatig getwijfeld aan het volmaken van de termijn als mijn persoonlijke geweten in de knel kwam met het groepsgeweten, maar gelukkig heeft de passie voor de vier B's de boventoon gevoerd en ben ik dankbaar om de inwoners van Noord-Holland te hebben mogen dienen, dankbaar voor wat wij hebben bereikt en welke stappen wij hebben gemaakt. Het sturen op doelen, de bewustwording en inzet op het belang van samenwerking tussen natuur en landbouw en de intentie om de bodemdaling en de bodemkwaliteit te bewaken. Kortom, vier jaar inzet op de vier B's: biodiversiteit, bodemdaling, bodemkwaliteit en betrokkenheid en daarbij lof voor de duale gedeputeerde die dat voor elkaar heeft gekregen. Ik ben dankbaar voor de vele

ontmoetingen en ervaringen. Noord-Holland, een provincie vol rijkdommen en uitdagingen, ondersteund door de kwaliteit van het ambtelijk apparaat en niet te vergeten de steun van Conny, don't break a leg, Conny. Het ga jullie goed, op naar de volgende vijfentwintig jaar.

1155 De heer **LEEVER** (ONH): Voorzitter. Ik wil jullie allen een groot compliment maken, want acht jaar als kleine fractie in PS is geen sinecure. Ik kan u verzekeren dat wij met onze kleine fractie hebben getracht optimaal te functioneren en alle commissies te hebben kunnen bijwonen en dat maakt het bijzonder dat wij het met een duo hebben moeten doen. Ik hoop dat in de volgende Staten erkend wordt dat daar minimaal een persoon aan toegevoegd moet worden, willen wij nog
1160 beter kunnen functioneren en meedoen aan het democratische proces. ONH, in 2011 trad ik aan en mijn vorige collega heeft hier zestien jaar gezeten. Wij hebben dit jaar een jubileumjaar, vijfentwintig jaar als provinciale partij. Wij zijn geen Haagse partij, wij hebben moeten knokken om onze zetel telkens te kunnen bezetten in deze Staten en dat is ons tot op heden goed gelukt. Nu, helaas op een paar duizend stemmen na moeten wij deze politieke arena verlaten en dat
1165 doen ons zeer pijn. Wij hadden graag nog mee willen doen in dit proces om ook aan de nieuwkomers te kunnen laten zien hoe je het politieke debat moet doen. In 2011 hadden wij te maken met een hagenpreek voor de Arondeuslezing. Het was een drama. De voorzitter van de PVV toentertijd schoot alle kanten op en er werden dingen gezegd, die zijn niet voor herhaling vatbaar. Wij hadden altijd de Arondeuslezing altijd in deze prachtige zaal en toen nam de oude
1170 voorzitter van de Arondeuslezing het initiatief om te stoppen, omdat hij op deze wijze niet verder wilde. Ik heb toen het initiatief genomen samen met een paar mensen van de griffie, die lezing moeten wij continueren, want dat zegt precies waar wij hiervoor zitten, vrijheid en openheid van opinies en meningen. Wij hebben gekeken naar een nieuwe locatie in Haarlem, waar wij de continuïteit van de Arondeuslezing konden voortzetten. De Bavo was voor ons de meest
1175 geschikte plek. Wij hebben daarna goed gekeken naar welke sprekers we gingen uitnodigen en dat heeft ertoe bijgedragen dat de Arondeuslezing een essentieel onderdeel is van het publieke huis en dat moet zo blijven. Ik heb ook het initiatief genomen om voorzitter te worden samen met een fantastische groep toentertijd om de Arondeuslezing meer cachet te geven vanuit de achterliggende gedachte, ik kom met een Joodse achtergrond in deze Staten en ik heb te maken
1180 gehad met een vader die als oorlogsheld op de rots van Normandië binnengekomen is. Dat bracht mij ertoe om dat initiatief te nemen om de lezing te verstevigen en te continueren. Als ONH heb ik deelgenomen aan het Waddenfonds, ik herinner mij de eerste bijeenkomst in Sneek met Joke Geldhof met andere gemeenten en provincies. Het was een fantastische constructieve bijeenkomst en het Waddenfonds is een prachtig initiatief geweest om het mooiste natuurgebied
1185 dat wij hebben, binnen onze eigen gremia te kunnen ondersteunen met eigen initiatieven. Mijn periode van acht jaar in PS heb ik achteraf gezien als een grote familie, hoe verschillend ook de opvattingen soms zijn. Buiten deze arena heb ik altijd het gevoel gehad, ik heb hier broers en zussen en vaders gekregen en ik neem nu afscheid van dit bijzondere instituut. Ik wil u verzoeken, de Metropoolregio is een hele belangrijke factor in dit huis, en dat is ook zo want
1190 Amsterdam is samen met Schiphol een van de grootste werkgevers in de provincie, maar ik wil u op het hart drukken, kijk ook eens naar de buitenregio's, Noord-Holland en 't Gooi. We vergeten vaak dat die er ook bij horen, het gaat hier te vaak over de MRA. Ik wens de achterblijvers

ontzettend veel sterkte in het nieuwe profiel dat er gaat komen en wij nemen als ONH nu afscheid en elk afscheid is het begin van een herinnering.

1195

De heer **DE WIT** (VVD): Voorzitter. Je achternaam is je lot en je bent altijd de laatste in de rij, dus ik zat geduldig te wachten. Na een democratisch proces kunnen ideeën van politici de meerderheid achter zich krijgen en kunnen woorden door een beleidsstuk, amendement, motie of voorstel worden omgezet in daden. Dan komt er iets van de grond, ideeën worden uitgevoerd en het succes van een politieke partij of vertegenwoordigende beweging krijgt zijn vertaling in de uitslag van verkiezingen, waarna het proces al dan niet in een andere constellatie wordt voortgezet. Deze afsluitende vergadering is weer zo'n moment. Vandaag nemen wij afscheid van de oude Staten, morgen worden de nieuwe Statenleden geïnstalleerd, politici zijn passanten, ze komen en gaan. Ik wil van deze gelegenheid gebruik maken mijn bijzondere waardering uit te spreken voor alle medewerkers die het democratische proces door hun ondersteuning mogelijk maken, het is al vaker gezegd. Naast de staf van de gedeputeerden onder aanvoering van de provinciesecretaris wil ik het hoofd van de griffie en haar medewerkers heel erg bedanken voor hun inzet, maar ik vraag vooral ook aandacht voor de meer anonieme ondersteuners, de notulist, de bodes, chauffeurs en niet op de laatste plaats de medewerkers van de catering, want zij vormen het gezicht van de gastvrijheid van onze mooie provincie voor de bezoekers. Het Statenlidmaatschap kent veel tijd consumerende activiteiten, ik denk aan fractie-, commissie- en Statenvergaderingen en daarbij vergeet ik de werkbezoeken niet, maar de meeste tijd gaat zitten in het lezen van al die stukken die tijdens al die besprekingen en vergaderingen aan de orde komen. Met al deze bezigheden doen Statenleden ook regelmatig een stevig beroep op de flexibiliteit van hun eigen achterban. Ik denk dat ik namens alle collega's spreek als ik mijn dank uitspreek aan alle echtgenoten, partners en kinderen die ons allen de ruimte hebben geboden om het werk als volksvertegenwoordiger te kunnen doen. Zelf heb ik het altijd een eer gevonden te mogen werken zowel in de gemeenteraad als in PS als volksvertegenwoordiger en ik dank de kiezers voor het in mij gestelde vertrouwen en ook mijn fractiecollega's. Ik dank alle collega's hartelijk voor de samenwerking in de achterliggende periode, het ga jullie goed.

1200

1205

1210

1215

1220

De **VOORZITTER**: Dan gaan we nu over tot stemming over de ingediende motie nr. 19 Vreemd aan de orde van de dag van dhr. Papineau Salm. Dit onderwerp valt in mijn portefeuille, dus ik zal even van plaats verwisselen. Wil de vicevoorzitter de vergadering overnemen?

1225

De heer **VAN DIJK**: Wij hebben een serieus onderwerp voor ons liggen, waarover wij als college langdurig en uitgebreid gesproken hebben. U ziet de herkenbare blikken naast mij. Wij vinden deze motie niet alleen sympathiek, maar het geeft ook uiting aan het feit dat het belangrijk is dat je op meerdere manieren van je provincie kunt houden en je kunt er ook ambassadeur van zijn. Het is sympathiek en leuk als Statenleden op enigerlei wijze verbonden blijven met het werk dat in de Staten plaatsvindt. Als u instemt met deze motie, zal ik de motie in het eerstvolgende presidium bespreken om te kijken of wij deze vereniging een klein zetje in de rug kunnen geven.

1230

De **VOORZITTER**: Kan ik ervan uitgaan dat dit voorstel kan worden aanvaard bij acclamatie behalve de stem van de heer Tijssens?

1235

De heer **TIJSSENS** (D66): In verband met de fractiediscipline alhier denk ik dat het het beste is – ook om een leuke borrel te hebben – dat ik het voorstel van harte ondersteun.

- 1240 De **VOORZITTER**: Kan ik daarvan uitgaan? Dat is het geval. De motie is unaniem aangenomen. Dan ga ik nu over tot het uitreiken van de onderscheidingen. Ik zal in drie series de namen van de te onderscheiden leden noemen. Aan hen het verzoek om in het midden van de zaal op het wapen te gaan staan. Dan vraag ik nu de volgende leden naar voren te treden: de heer Annaert (VVD), mevrouw Boelhouwer (SP), de heer Leevers (ONH), de heer Van Liere (PvdD), de heer Van der Sluijs (PVV), de heer Struben (D66), de heer Den Uyl (PvdA) en de heer Yurdakul (D66). Ik verzoek u nog even te blijven staan voor een fotomoment. U kunt weer gaan zitten. Dan vraag ik nu de volgende leden naar voren te treden: de heer Kramer (GL), de heer Kramer (VVD) en mevrouw De Meij (50plus). Ik verzoek u nog even te blijven staan voor een fotomoment. U kunt weer gaan zitten. Dan vraag ik nu de volgende leden naar voren te treden: de heer De Groot (D66), mevrouw Kirch (VVD), mevrouw Van Rooij (PvdA), de heer Van Straaten (VVD) en de heer De Wit (VVD). Ik verzoek u nog even te blijven staan voor de foto's.
- 1245
- 1250

4. Afsluiting

- 1255 De **VOORZITTER**: Dames en heren, zeker namens de zittendblijvers wil ik de vertrekkende Statenleden nogmaals ontzettend bedanken voor al het werk dat zij de afgelopen vier jaar hebben gedaan. Ik vraag u nog heel even te blijven zitten, zodat de fotograaf nog een groepsfoto van u allen kan maken in de Statenzaal. Na de foto zie ik u graag in de Johan Remkeszaal voor een hapje en een drankje. Achter in de zaal kunnen de vertrekkende Statenleden hun keuze maken uit het afscheidscadeau. Ik sluit hierbij deze buitengewone Statenvergadering om 22.35 uur.
- 1260
